

6. június 8
ÉS ZET
 az Ujság
 június 19 én ér-
 a kolozsvári
 adémia egyik
 növendéke,
 ását szűkebb
 származásu
 gáját a budá-
 lapok egy-
 nyesebb mű-
 erseny iránt,
 közölik,
 zozik.

szek
 bók folynak
 ból, melynek
 szes nagy és
 sikere volt.
 szerdán este
 elfogytak az
 látások nagy
 i jegyekről,
 onyos, hogy
 A Maria
 ves operett-
 képen fogja
 zebb és ere-
 gytől-egyig a
 szezon legna-
 Marsi Gini,
 ssy Margit,
 a cigány-
 k Emil kar-
 bb munkát
 yára vehető
 z a sikere.
 arica grófnő

lépése. Bér-
 ször. Kará-
 l. Premier-
 Sorozat 426)
 185 sz. A.

136 sz. B.
 t. Sorozat
 6 (Rendes
 éreltszűret-
 szűnet. So-

g nél-
 meg
 L
 alag és
 t ócsó
 48 óra

nd 8.
 3/
 rban
 álni.
 for-

szakszövetség kiado-
 alvatal és nyomda
 Kolozsvár, St. Baron
 Pop (Brassai-utca) 10
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhivatal
 977, 228 és 1047
 N. Sz. — — — 228
 Egy szám ára pályaudva-
 ra és vidéken is lej 5
 keresztnben — — —

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAM
 Romániában
 Egész évre — — 1050
 Félévre — — — 550
 Negyedévre — — 290
 Egy hónapra — — 100
 Az előfizetési ára „Föld”
 című folyóirattal együtt
 hav-ként 10 lejjel drágább
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 40—
 Egy szám ára — ck 2—

1926 június 9 3181 Dl. Ramasetter R. Kolozsvár * IX. évfolyam * 122 szám 5686. Szivan 28

Az aktu sárga veszedelem

A sárga veszedelemről már annyit irtak és vitakoztak, hogy az emberek megunták és egyszerűen megszokták azt, hogy ne törődjenek vele. Az orosz-japán háború elmúlt, elmúlt a világháború is, melyben Japán — már mint jelentős nagyhatalom — az antant oldalán állott és résztvevő a békeszerződések megalkotásában.

Ami exotikum és néprajzi érdekesség ebben a szívós sárga fajban van, az régen beleszivódott az európai kultúra és civilizáció elasztikus spongyájába, megszokottá és veszedelmetlené vált. Csak egyes tudósok, humanisták — élünk n Coudenhose Csérgival — haragozták állandóan most is a sárga veszedelmet, mely az elgyöngült, dekadens fehér fajt, civilizációjával és hazugságaival, aljasságaival és maradék eregyeivel együtt el fogja pusztítani.

A humanisták szava azonban mirdeideig pusztába haló szó volt, az európai államférfiaknak, — a maguk presztizs és nagyhatalmi örületével, — kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy vátesszerekre hallgassanak, — ezt kizárja ugynevezett realpolitikai orientációjuk is.

A vátesszereknek azonban megvan néha az a szerencséjük, (vagy talán inkább szerencsétlenségük), hogy eltalálják a dolgokat, megjósolják azt, amit mások látva sem hisznek el.

Mert ime: a sárga veszedelem kezd aktuálissá lenni. Angol jelentések szerint, — amelyek pedig mindig alaposak, — Japán hevesen készülődik egy amerikai háborúra, — egyelőre a Philippin-szigetek birtokáért, valójában azonban ennél sokkal távolabbi célokért: a Csendes-Océánon való hegemoniáért.

Régi és elszánt célja ez Japánnak, mely az ifjú és erős népek agresszivitásával tör imperialista tervei megvalósítására, különösen azért, mióta az orosz-japán háborúban önmaga és a világ színe előtt is bizonyosságot tett fölényes katonai erejéről. De fűti és táplálja ezt az imperialista akaratot az a tudat is Japánban, hogy az európai kontinens népei gazdaságilag leromlottak, az új földrajzi és néprajzi elrendezések pedig olyan surlódási felületeket teremtetek részben Európa népei, részben pedig Európa és Amerika között, melyek nagyhatalmi törekvései számára nyugodt atmoszférát teremtenek, vagyis nincs mit tartania egy kontinentális beavatkozás veszélyeitől.

Már a körülbelül egy évvel ezelőtt létrejött japán-orosz katonai konvenció is azt bizonyítja, hogy Japán — minden alakoskodása és európai orientációja ellenére is — valójában Európa- és Amerika-ellenes Jóllehet a bolsevista agitációt és törekvéseket saját országában kíméletlenül elnyomja — külpolitikai vonatkozásban mégis Oroszországgal tart, mert ismeri a szovjet Európa- és Amerika ellenes politikáját.

Nyugateurópa felé — Oroszországon keresztül — biztosítva érzi magát Japán, az Egyesült-Államok felé pedig az utóbbi években vas-szorgalommal kiépített flottája erejében bizik, melyet most már össze akar mérni az amerikai flotta erejével. Japán imperialista expanziója lényegében nem egy l'art pour l'art imperializmus. Japán rendkívül szaporodó népességének — melyet az egymásután következő földrengések pusztításai sem tudnak mérsékelni — szüksége van elhelyeződési és gazdasági kielésztés területre. Az anyaország a maga hegyes-szikkas vidékeivel még alacsony igényű lakosai nagy többségének sem tudja biztosítani a megélhetést, különösen azóta, mióta a civilizáció behurcolásával a népesség igényei felfokozódtak.

Ezért vetette már régen szemét a japán

diplomácia a termékeny csendes-óceáni szigetekre, melyeket viszont az Unio őriz cerberusként, leginkább azért, mert hadiflottájára számára ezek a szigetek kiváló bázist jelentenek.

A nagy leszámolásra alkalmas adó gazdasági-lelektani lehetőségek tehát teljes mértékben adva vannak, csupán az a fontos, hogy megfelelő jogcím is kínálkozzék az első bomba kilövése. Erre pedig Japán könnyen megtalálja a jogcímét, hiszen az Unio ismert rendelkezése, mely lehetetlenné teszi a japán és kínai bevándorlást, — már régen feszültté teszi a sárga kedélyeket.

A sárga veszedelem tehát a fehér világ kapui előtt áll. Nemcsak Japánon keresztül, hanem Kinán át is, mely — dacára pillanatnyi

érdekellentétéinek Japánnal szemben, — a nagy küzdelemben minden bizonnyal Japán oldalára fog állani. Legalább is Kinának az a része, mely teljesen orosz befolyás alatt áll s így gyűlölettel szemléli a fehér imperializmus — saját bőrén kitapasztalt — mesterkedéseit.

Nagyon is érthető tehát Anglia idegessége, mellyel a japán-amerikai harci készülődést figyeli. Anglia diplomáciája kitünő szélkakas, mely pontosan reagál a nagy veszedelmekre s ha most idegesen neszel fel az amerikai-japán feszültségre, ez azt jelenti, hogy a veszedelem itt van, a veszedelem nagy, olyan nagy, hogy az egymást marcangoló fehér világ kiheverhetetlen sebekkel terülhet el annak lecsapása után. (s. l.)

Maniu megcáfolja a nemzeti párt és a liberálisok kollaborációjának hírét

Mihalache a Stere ügyben összehívta a parasztpárt permanens bizottságát. A goldisták eredménytelen békülési kísérlete Maniival

(Bucuresti-Bukarest, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pártoktól független fővárosi sajtóorganumok hasábjain a legutóbbi napokban egyre komolyabb formában látott napvilágot az a meglező kombináció, hogy a parlamenti ülészak megnyitására küszöbén a liberális párt a nemzeti párttal, a kormány párt pedig a parasztpárttal lép kollaborációra. A lapok szerint a kollaborációra irányuló tárgyalások igen előrehaladott stádiumban vannak. Eszerint a liberális párt és nemzeti párt kollaborációjának már semmi komoly akadály sem állja útját, a néppárt és a parasztpárt együttműködésének pedig egyetlen akadály Stere személye. Bogdan-Duica professzornak Stere ellen irányuló akciójából arra következtetnek, hogy az erdélyi parasztpártiak így akarják egyengetni a parasztpárt és néppárt kollaborációjának útját.

A bukaresti lapok egyáltalában nem tartják valószínűtlennek ezt a két érdekes kombinációt, amely homlokegyenest a fordítottja a politikai élet eddigi orientációjának. Az első esetben azzal érvelnek, hogy a liberális párt rendelkezik a kormányzashoz szükséges anyagi eszközökkel, valamint a gyakorlati politika év tizedes tapasztalataival. A nemzeti párt ezzel szemben hatalmas erkölcsi tőkét jelent. Tiszta, bakszimentes közigazgatást és az erdélyi román tömegeket A második esetben úgy hiszik, hogy a parasztpárt és a néppárt között komoly elvi differenciák már azért sem lehetnek, mert a néppárt tagjai nem egy egységes politikai és szociális gondolat, hanem inkább Averescu tábornok népszerűsége köré csoportosulnak.

A bukaresti lapok ciktével szemben Maniu Gyula az „Adeverul”-nak kijelentette, hogy szó sem lehet kollaborációról, vagy fuzió tárgyalásokról a nemzeti párt és liberális párt között.

A fővárosi politikai körökben nagy feltűnést keltett a „Lupta”-nak az a híre, hogy Goldis kultuszminiszter megbízalmasabb ismerősei és hívei közül többen ma fentjártak a nemzeti párt klubhelyiségében, ahol abban az irányban tapogatóztak, vajjon nem-e lehetne Maniival kibékülni. Aficiójuk eddig nem járt semmilyen eredménnyel.

Bogdan-Duica szeparatista akciójának hatására Mihalache ma a fővárosba érkezett és összehívta a parasztpárt permanens delegációját. Sterét táviratilag Bukarestbe hívták.

Rosszul kalkulálták a jalomitzai és biharmegyei szavazatokat

Bukuresti, június 8. Az „Anorra” szerint tegnap este 6 órakor a központi választási bizottság foglalkozott Mihalache beadványával és elismerte, hogy tévedést követett el a bihari és

jalomitzai ellenzéki szavazatok és ezzel kapcsolatban az ellenzék országos szavazatainak kalkulációjánál. Miután azonban a bizottság munkálatai már befejezést nyertek, a kamarára fog hárulni a feladat, hogy ebben a kérdésben döntsön. Az ellenzék vezetési elhatározták, hogy a semmitűszékhez fordulnak jogorvoslatért.

Hivatalos jelentés a hunyadmegyei halálos választásokról

A belügyminisztériumhoz beérkezett a dévai csendőrpáncsnokság jelentése a rusai választási incidensről. A jelentés főbb részletei a következők:

A negyediki megyei választásokra a rusai választási körletbe a rend fenntartására Hátszegből küldtek ki csendőröket Simion hadnagy vezetésével. A karhatalom minden intézkedést megtett a rend biztosítására. Hogy a választások nyugodt menétét biztosítsák, a választási elnök intézkedésére elrendelték, hogy az urnák elé a községek lélekszámányuknak megfelelően járuljanak. A Sprie patak hidjánál hat község választói várakoztak a választásra, akik minden rendelkezés figyelmen kívül hagyásával akartak az urnákhoz jutni. Sikertült is nekik a kordont áttörni, mert a csendőrök nem tudtak ellentállani a 7000-8000 főnyi csoportnak. A csendőrök erre visszavonultak és a községtől mintegy 2000 méternyire helyezkedtek el és itt igyekeztek megakadályozni a tömeg továbbjutását. Parancsnokuk beküldte az egyik csendőrt, hogy tegyen jelentést a felettes hatóságoknak, ahonnan azonnal autóval egy kapitány szállott ki és igyekezett a választókat türelemre inteni. A kapitány csendreintő szavait egyre hangosabb közbeszólások zavarták meg. „Előre, nem kell nekünk jegyző, sem csendőr!” és ehhez hasonló kiáltások zavarták a kapitány beszédét.

A katonák újból meghátráltak. A tömeg utánuk rohant. Ekkorra az őrséget már 10 grancsárral megerősítették. A községhez mintegy 300 lépésnyire állottak fel a csendőrök és azonnali megállásra szólították fel a tömeget. A felszólítás hiábavaló volt. A parancsnok erre „zalvet” vezényelt. Ez sem használt semmit. A feibőszült tömeg lefegyverezett két csendőrt, sőt mondja a jelentés, később ütlegelték is őket. A lefegyverezetteket körülvették, hogy alig tudták őket többi társaik, kiszabadítani. Ekkor történt a sajnálatos incidens. A parancsnok belelővetett a tömegbe.

Egyébként több csendőr is megsebesült. A prefektus és a primprocuore azonnal kiszállottak a helyszínre és a legerősebb vizsgálatot vezették be.

2.50 a lei Zürichben! Ez a kalkulációs alapom! E miatt a harisnyák és keztyük árait 20%-al leszállítottam! Sipos, Reg. Ferdinand-ut 8 szám.

A palesztinai gazdasági válság

Dr. Wolfgang Weisl, a Palesztinában élő ismert cionista újságíró, akinek tárgyi-lyagos cikkei mindenkor feltűnést keltenek, újabban a következő szakszertű ismertetés közli a palesztinai gazdasági válságról a bécsi „Neue Freie Presse“ hasábjain. Weisl megítélésai sokban túlzottak, de mindenesetre élesen világítják meg a palesztinai zsidóság pillanatnyi helyzetét.

A palesztinai kormány 1920—1924 ig kerek ötszáz ezer fontot takarított meg. Az 1925—26 esztendőben pedig egymagában haladt túl ötszáz ezer fonttal a bevétel a kiadásokat, ami arra vezethető vissza, hogy ebben az évben háromszor annyi zsidó vándorolt be az országba, mint a megelőző esztendőben és a bevándorlók által a vámbevételek rendkívül módon emelkedtek. A palesztinai gazdasági helyzet jelenleg kétségtelenül nyomasztó. Az 1926. év első négy hónapjában összesen hétezer zsidó vándorolt be, ellentétben az előző esztendővel, amikor ugyanezalatt az idő alatt kilencszáz érkezték az országba. Ezenkívül az új bevándorlók már csak tíz százaléka hozott magával tőkét. Nem lehet elhallgatni azt sem, hogy egyesek, akiknek existenciáalapítása nem sikerült, visszavándorolnak Európába, vagy Amerikába. A munkanélküliség egyszerre ismét fellépett és legalább négyezer olyan zsidó munkás és hatszáz olyan zsidó munkásnő van, akik hetenként csak három napon keresztül tudnak munkához jutni.

A munkások keresetnélkülisége súlyosan érezteti hatását a kiskereskedőkre, akiknek vevőkörét éppen a munkások teszik ki. Tel-Avivban legutóbb huzonöt üzletbezárás történt. A gyárak azért vannak súlyos helyzetben, mert a kormány, a többszöri kérdés ellenére, nem akarja leszállítani a nyersanyagok és nem akarja felemelni a készárúk bszhozatali vámját. Különösen az egyik nagy butorgyár és a tel-avivi szilikát-téglagyár küzdenek emiatt nehézségekkel. A gazdasági válság Tel-Avivban érezhető a legerősebben, de kis mértékben átterjedt már Haifára és egyes kolóniákra is.

Hogy a helyzetet segítsenek, tervbe vették, hogy négyezer keresetnélküli munkás-családot a haifai öbölben a Nemzeti Alap földjére letelepítsenek mint kertészeket és kistelepéseket, másik ezer-

hatszáz munkást pedig Tel-Avivtól északra akar nek ugyanígy elhelyezni. Szó van arról is, hogy a gazdasági vérkeringés felélénkítésére nagyobb bankkölcsönöket vesznek fel. **A helyzet a valóságban az, hogy három-négyezer fonttal az egész válságot nagyszerűen meg lehetne oldani.** Egyelőre azonban ez a pénz is hiányzik. A cionista végrehajtóbizottság vezetői arról panaszkodnak, hogy az európai zsidóság nem ad elég pénzt, a palesztinai zsidó lakosság azonban elsősorban a kormányban látja a hibát, amely a cionista végrehajtóbizottságból különféle címeken rendkívül nagy összegeket csapol ki anélkül, hogy ennek ellenében bármilyen szolgáltatást tenne a zsidó kolonizációnak. A cionista executívának illyképen alig marad pénze a konstruktív kolonizáció számára.

A helyzet ténylegesen az, hogy a palesztinai kormány öt év alatt másfélmillió fontot takarított meg az adminisztrációban, míg ezzel szemben a cionista végrehajtóbizottság szinte ugyanilyen összeget adott ki közmunkákra és iskolákra. A palesztinai kormány a zsidókon takarította meg ezt a másfélmillió fontot, mert hiszen vitán felül áll az, hogy a mocsárlecsapolások, országutépítések, iskolák és kórházak létesítésének költségei az államot és

nem a bevándorló zsidókat kell hogy terheljék. Kétségtelen, hogy a palesztinai kormány nagyon kihasználja a zsidó telepéseket. Csak egyetlen példát hozok fel: Miodenki, aki az országba érkezik, köteles az angol vízum költségein kívül egy egyiptomi font fe adót is fizetni. Az 1923. évben 34 ezer bevándorló 34 ezer fontot fizetett. Ezzel szemben az emigrációs hivatalok kibővítő költségei összesen tízezer fontot tesznek ki.

A zsidó bevándorlók tehát nemcsak, hogy az egész kikötői szolgálatot fedezik, de ezenkívül még készpénzben 24 ezer fontot keresett rajtuk a kormány. Ugyanez a helyzet az iskolai költségvetésénél is. A kormány közoktatásiügyi budgetje az 1925. évben 103 ezer fontot tett ki, a zsidókat, a legyszerényebb számítás szerint is, 18 ezer font illette volna meg a költségvetésből. Ezzel szemben szubvenció címen alig három ezer fontot kaptak. A palesztinai kormány hat év óta egyetlen zsidó iskolát nem létesített, egyetlen zsidó tanítót nem alkalmazott és az összes állami iskolákban arabul tanítat. Egyedül a zsidó tanulóifjúságon, tehát egy év alatt 15 ezer fontot takarított meg a kormány. Az egészségügyi adminisztráción ugyancsak 15 ezer fontot spórolt meg.

Szabaddá teszik a rádióhasználatot

(Bucuresti Bukarest, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elsőnek jelentette annak idején az Uj Kelet, hogy a közlekedésügyi minisztériumban egy rádió-társaság megalapítását tervezik, amelynek célja az volna, hogy az egyetemes kultúra egyszerű propagatorát, a rádiót két évi hermetikusan blokádnak után szabaddá tegye és használatát végleg szabályozza. Ugyanakkor felmerült egy Bukarestben létesítendő leadóállomás felállításának terve is, amelynek keresztülvitele ugyancsak a társaság feladatává válna. A terv szerint a társaság feladatának keresztülviteléhez szükséges tőkét 60 százalékban az állam, negyven százalékban magánosok fedezik.

A tervezetet, amely végre alkalmazásnak látszott, hogy Romániát a külföldön egyre nagyobb méretekben terjedő rádióéletbe bekapcsolja, ugy hivatalos, mint nem hivatalos körökben általános tetszéssel fogadták és — amint az „Argus“ jelenti — már a megvalósulás stádiumába is lépett. Legújabb híreink szerint ugyanis a közlekedésügyi minisztérium már elkészítette a társaság alapzabályait és Valeanu tábornok közlekedésügyi miniszter azokat közelebbről a minisztertanács elé terjeszti approbálás végett.

Ez a szabályzat mindenekelőtt is a rádió felvevő állomás felállításának abszolút szabadságán épül fel. A szabályzat e pontja régi sérelmet orvosol és hosszú és kellemetlen torturától mentesíti azokat, akik háznokban rádiófelvevőt akarnak felállítani. A szabályzat a társaságnak kötelezővé teszi záros határidőn belül leadóállomást létesítsen az országban, ugyanakkor azonban megadja azt a jogot, hogy a posta útján előfizetési díjakat inkasszályon. A szabályzat a rádió használatát illetőleg kizár minden monopóliumot, azonban a leadóállomásokat az állam ellenőrzése alá helyezik.

Utazók!

Megjelent a Mocianu-féle Országos

Vasuti Menetrend.

Összes állomások és vonatok! Belföldi és nemzetközi csatlakozások! Névsor! Térkép! Autóbuszjáratok! — A 100 oldalas könyv ára 40 lei. Kapható az ország összes könyvkereskedéseiben és újságárúsi helyeken.

Akiba

Irta Giszkalay János

Még Iosefus Flavius, ez a gyáva áruló sem tudott megrendülni nélkül elhaladni Mógada hőseinek emléke mellett és a következő beszédet adja Eleazár ben Sair szájába:

„Már régóta, vitéz bajtársak, el vagyunk rá szánva, hogy sem a rómaiakat sem senkit magunk fölött urnak el nem ismerünk az egy istenen kívül, mivelhogy egyedül ő az emberek igaz és jogos uralkodója. Most azonban ideje érkezett, hogy büszke elhatározásunkat tettel pecsételjük meg. Ne hozzunk gyalázatot emagunk fejére azzal, hogy mi, akik mind-ezideig még a névleges szolgálatot sem akartuk eltűrni, most az igazi szolgálattal önkényesen vessük alá magunkat a legszörnyűbb meggyötörteteknek, ami elkerülhetetlenül vár reánk, ha a rómaiak kezébe esünk. Mert aminthogy mi voltunk az elsők, akik föllázdunk az igazuk ellen, éppen úgy mi vagyunk az utolsók is akik ellen még küzdeni kénytelenek. Isten különös kegyelmének érzem azt, hogy becsületben, mint szabad embereket ér bennünket a vég, — ami mindazoknak, akiket rajtukütéssel gyürtek le, nem adatott meg. Hiszen jól tudjuk, hogy a holnapi napon az ellenség kezébe kerülünk. De ma még rajtunk áll a választás, hogy kedveseinkkel egyetemben nemes halállal haljunk meg. Ezt nem tudja megakadályozni az ellenség, bármennyire is szeretné, ha élve kerülünk a hatalmukba. Másrésztől azonban arra már nincsen lehetőségünk, hogy harcban legyőzzük őket... (Isten igazságos haragja ellenük fordult, bűneink miatt)... de a bűnhődést nem a mi halálos ellenségeink kezéből, hanem csak istentől és a magunk kezünk által akarjuk magunkra venni, mert az Ő törvénylátása a kegyelmesebb.

Meggyalázás nélkül haljanak meg a mi aszszonyaink és rabszolgálcsoportok szabadon a mi gyermekeink! És ha szeretteink már előttünk halálba mentek, akkor egymásnak nyújtjuk a végső bajtársi szolgálatot, — akkor aztán az a dicsőségünk, hogy a szabadságot mindenek fölé becsültük, méltóan fogja pótolni az elmaradt temetés végső tisztességét! Előbb azonban minden értékeinket és az egész várat tűzben pusztítsuk el. Mert én bizonyos vagyok benne, hogy a rómaiak dühöngeni fognak azon, hogy nem tudnak élve elfogni bennünket és még azon felül a zsákmányt is elveszítik. Csak az élelmszereket hagyjuk meg számukra, hogy halálunk után bizonyosságul szolgáljanak, hogy nem az éhség győzött le bennünket, hanem, valamint az első napoktól kezdve, ugy mostan is szilárd volt a mi elhatározásunk, hogy inkább választjuk a halált, semmint a szolgálatot... Azok, akik a csatákban estek el, valóban még boldogoknak mondhatók, mert legalább úgy haltak meg, karddal a kezükben anélkül, hogy a szabadság ügyét elárulták volna. De ki ne sajnálná azoknak a szerencsétleneknek tömegeit, akik a rómaiak fogságába kerültek? És ki ne menne örömmel a halálba, semhogy ugyanolyan sors érje őt is? Ezeknek a szerencsétleneknek egyrésze a kintpadon szenvedett ki, tűzben égették el őket, halálra-botozással marcangolták szét őket; másrészüket, vadállatok által félig szétépetten, életben tartották, hogy egy második alkalommal újra a vadak elé dobja őket — kiznóznak gunyára és mulattatására.

De sajnálatra legméltóbbak azok, akik még mindig élnek és hiába várják a vágyva-vágyott halált. És hol van a nagy Város, a zsidó nemzet fővárosa, a falakkal megerősített, a hatalmas tornyokkal védett... hová lett a Város, amelyet az Isten Ur méltónak talált

arra, hogy benne lakozzék? A legmélyebb alapköveiben romokban hever... nyomorult aggok hevernek a templom hamuja fölött és az a néhány asszony, akiket az ellenség fajtalan vágyainak tartottak meg. Ha valaki milderre rágondol, hogyan is tudná a napot nézni még akkor is, ha ő maga biztonságban élhetne? És ki az a hazaáruló, ki az a gyáva pulya, akinek nem fájna az, hogy — ha csak a mai napig is, — de élne kellett?... Mind-ezideig az a nemes remény éltett bennünket, hogy talán egyszer megvehetjük bosszunkat mind-ezekért az ellenségen. Most azonban, hogy ez a remény is összeesett és magunkra maradvánk a nyomorúsággal szemben, nem fogunk habozni, hogy becsületben haljunk meg. Hadd legyünk könyörülettel magunk iránt, könyörülettel az asszonyaink, a gyermekeink iránt, addig, ameddig még hatalmukban áll ezt az irgalmasságot gyakorolni. Mert a halálra születünk mi mindannyian és halálra gyermekeink: még a legboldogabbak sem tudják elkerülni; de megkínzás, de rabszolgaság, de látni azt, hogyau hurcolják asszonyainkat és gyermekeinket a meggyalázásra, ezek nem olyan nyomorúságok, amelyek-t talán a természet szükségszerűsége ró az emberre, hanem csak a saját gyávasága következtében történhetik véle mindez, azért, mert — ámbár megtehetnék — nem akarnak inkább meghalni, semhogy mindezt megélik. Mi azonban férfierőnkben való büszke bizakodással keltünk haragra a rómaiakkal és még néhány napja is, figyelemre se méltattuk azt a felszólításukat, hogy adjuk meg magunkat. Ki az, aki ne látná tisztán, hogy milyen keményen sujtana a bosszujuk, ha élve kerülünk a hatalmukba? Jaj akkor az ifjaknak, akik testi erejének sok megkínzást kell majd átszenvedni!

(Folytatása következik.)

INNE

Amundsen és vesen tudják, hogy varókkal is szokott dólnak rá a hiteles sarkra. Ez nem ir

Amundsen a N lóban volt, amikor séggel a léghajó e kis fekete rubás. Norge földére. kérések között alfa lezője azt kéri, ho a léghajó.

Amundsen nem ki, hogy a számlája Amíg pedig kedély rémülten vette észr kezd és teljes sbe — Szent Is'er ten a végrehajtó.

Amundsen meg — Annyira n hogy most jutalmul Sarkra.

Azóta nem akad be merne állítani. szabad kukoricázni, léghajóján és sztan a szegény végrehajt az az ember, aki m is lehet, hogy az A zott abban, hogy a az Északi Sarkot fé tán el is utazik az volna, hogy amikor érve, kijelenti:

— Lefoglalom a Megszólal a vég — Én pedig fel harisnyaaruház nevét

A dollárkirály lárkirály most járt e leti ügyeket intézett jati Rómában tollőtte titkárat.

— Mutassa meg valamennyi nevez-tess A titkár nem szől kissé keveselte ahhoz, megismerje.

Először a Szent P — Ez a világ leg darta a titkár a baed hosszú évszázadok ala — Bah, manjünk kánus — hisz rájuk a lehatalmasabb felb rak meg egy templon A titkár illedelme mentek.

— Bah — legyin vel szebb épületeket Szegény titkár n num"-hoz hajtatott.

— Ez volt Traia ploma — magyarazot évszázadon keresztül — És mégis csak méltatlankodott a bar

A titkár rémeseke előtti álló III. Vittore zette a amerikaiit. (Ez előtt kezdtek el építe szült el.)

— Hát ezt medd fehér márványemlékre — Ezt még nem mondókájába a titkár.

— Mit, még be s kodott az amerikai. E ból, ahol mindent az ő — És az esti expree tetlen városot, ahol nyugódnak és ahol tudtak elkészíteni...

Aki nem ki, h zsebébe. Ne tessék

INNEN-ONNAN

Amundsen és a végrehajtó. Azt talán kevesen tudják, hogy a híres sarkkutató anyagi zavarral is szokott küzdeni. Mikor már csöstell zudulnak rá a hitelezők, gyorsan elmenekül az északi sarkra. Ez nem tréfa. Így történt szórul szóra.

Amundsen a Norvege nevű léghajója éppen Indonéziában volt, amikor egy autó közlekedett örült sebességgel a léghajó elé. Bevárták. Az autóból egy kis fekete ruhás ur szállott ki és felmászott a Norvege fedélzétére. Végrehajtó volt Stürü bocsánatkérések között elfáradt, hogy Amundsen egyik hitelezője azt kéri, hogy követelése fejében foglalják le a léghajót.

Amundsen nem jött zavarba, kacagva jelentette ki, hogy a számláját azért sem hajlandó kifizetni. Amíg pedig kedélyesen beszélgettek, a végrehajtó rémülten vette észre, hogy a léghajó emelkedni kezd és teljes sebességgel uszik a mező fölött.

— Szent Isten! — ordított fel halálra rémülten a végrehajtó.

Amundsen megnyugtatta: — Annyira megidított a kötelességtudás, hogy most jutalmul elviselem magammal az Északi Sarkra.

Azóta nem akad végrehajtó, aki Amundsenhez be merne állítani. Egy ilyen sarkkutatóval sohase szabad kukoricázni, mert egyszerűen elrabolja a léghajóját és aztán lerakja egy magános jéghegyre a szegény végrehajtót. Már pedig a végrehajtó nem az az ember, aki megél a jég hátán is. Ámbár az is lehet, hogy az Amundsen végrehajtója nem bizonyított abban, hogy a végrehajtást szenvedőnek sikerül az Északi Sarkot felfedezni. Mert ha bizott volna, tán el is utazik az Északi sarkra. Milyen szép lett volna, hogy amikor Amundsen az Északi Sarkra érve, kijelenti:

— Lefoglalom a norvég királyság nevében...

Megszólal a végrehajtó:

— Én pedig felülfoglalom Csótány és Felperes harisnyáruháza nevében...

A dollárkirály lesajnálja Európát. A dollárkirály most járt először Európában. Folyton új letűtött ügyeket intézett és a maradék huszonnégy óráját Rómában töltötte. Délután behívatta a hotel titkárait.

— Mutassa meg nekem három óra alatt Róma valamennyi nevezetességét — parancsolta.

A titkár nem szólt semmit, bár a három órát kissé keveselte ahhoz, hogy valaki az Örök-várost megismerje.

Először a Szent Péter-templomhoz mentek.

— Ez a világ leghatalmasabb temploma — hirdarta a titkár a baedekerszerű adatokat — amely hosszú évszázadok alatt készült el teljesen és...

— Bah, majunk tovább — ásitott az amerikai úr — hisz rájuk, Amerikában egy hónap alatt a leghatalmasabb felhőkeverőket építik fel. Megkérte meg egy templom építésére és szízek kellenek.

A titkár illedelmesen hallgatott. A vatikán elé mentek.

— Bah — legyintett a Dollárfélség — mennyivel szebb épületeket láttam ennél Newyorkban.

Szegény titkár nyugot nyel. A „Forum-Trajanum”-hoz hajtott.

— Ez volt Traianus császár egykori híres temploma — magyarázott — a melynek építése három évszázadon keresztül tartott.

— És mégis csak a romjai maradtak meg — méltatlanokodott a bankár.

A titkár rémezeket nyelt. A „Piazza Venezia” előtt álló III. Vittore Emanuele lovasszobrához vezette a amerikaiit. (Ezt az emlékművet harminc év előtt kezdték el építeni és még mindig nem készült el.)

— Hát ezt meddig építették? — mutatott a fehér márványemlékre a bankár.

— Ezt még nem fejezték be, mert — kezdett mondokájába a titkár.

— Mit, még be sem fejezték?! — méltatlanokodott az amerikai. Elég volt, elég ebből a városból, ahol mindent az örökkévalóságig építenek.

És az esti expressz elhagyta Rómát, az élhetetlen várost, ahol egy templom évszázadokig nyugodt és ahol egy lovasszobrot még máig se tudtak elkészíteni...

— Aki nem ki-, hanem belop az emberek zsebébe. Ne tessék megijedni. Nem briliánsokat

lop be az emberek zsebébe. De nem is tüsszentő port. Csak meghívókat.

Páris legnagyobb árverési árúháza a Hotel des Ventes, amelyben mintegy husz nagy teremben furcsa összevisszaságban vannak felhalmozva a legértékesebb műkincsek s mellettük a leggyesebben sikerült hamisítványok. A tapasztalt műkereskedők itt keresnek óriási összegeket és itt pocsékolnak el szintén óriási összegeket a tapasztalatlan, de tapasztaltnak látszani akaró, főleg amerikai műgyűjtők, akiket a rájuk váró hamisítók nagy élvezettel és még jobb haszonnal csapnak be.

A napokban az egyik teremben, amelyben modern festmények voltak kiállítva, incidens történt. Egy gazdag amerikai műgyűjtő állott a hirtelen támadt csődület közepén és erőteljesen szorongatta egy elegáns fiatalember kabátját, aki állítása szerint a zsebeiben kotorászott és így csakis zseb-

tolvaj lehet. A zajongó felháborodás között végre eszéhez jutott a tettes is, aki először is bemutatkozott, mint egyik jónévi fiatal tagja a francia festőgenerációnak.

Kijelentette, hogy eszéhez sem volt tárkit jogos tulajdonától megfosztani, de legközelebb képviselői rendet és mivel nagyon jól tudja, hogy az egész egyezményt átnyújtott meghívókra az emberek s főképen a műbarátok nem igen reagálnak, azt a trükköt eszelte ki, hogy a répes Hotel des Ventesben, ahol sok érdeklődő megfordul, prospektusát becsémpézi a műbarátok zsebébe.

A hivatásos zsebmetszők számára mindenestre egy jó „écát” adott az ifju festő, mert ha majd valakinek az aranyóráját elemelik, így védekezhetnek:

— Pardon! Én csak felakartam hívni az ön figyelmét a művészetemre!

Bonyadalom Hindenburg levele körül

Berlin, június 8. Jelentették, hogy Hindenburg, egyik levelében, amely indiszkréción folytán nyilvánosságra került, mélyen elítélte a német fejedelmek vagyonának kisajátítása kérdésében törvénvi népszavazást. A Hindenburg-levél közlése politikai körökben igen nagy feltűnést keltett. Hindenburg eddig a politikai pártok vitájától távol tartotta magát és a pártokon felül állott. Ebben a ma közölt levélben állást foglalt a volt német fejedelmek birtokainak kisajátítása ügyében és pedig a jobboldali pártok álláspontja értelmében, vagyis ellenzi a kérésítés nélküli kisajátítást. Nem tartják valószínűnek, hogy Leobe a köztársasági elnök hozzájárulása nélkül tette köze a levelet és bizonyosra veszik, hogy az elnök állásfoglalása döntő befolyás lesz a szociáldemokraták állásfoglalására is. A szociáldemokraták ezeketán nyilván a törvényjavaslat ellen fognak állást foglalni és könnyen megeshetik, hogy az új birodalmi kormányt még a küszöbön lévő népszavazás előtt le fogják szavazni.

Anglia a leszerelés kérdésében ellentétben áll a kisantanttal

A június 17-én kezdődő blédi kisantant-konferencia kilátásai. Benes kezéből Nincsicsebe ment át a kisantant diplomáciai vezetése

(Páris, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kisantantnak a hó 17-ére Bledbe összehívott konferenciáját Európaszerte nagy érdeklődés előzi meg. Különösen Franciaország diplomáciáját érdekli igen közelről az ügy.

Francia politikai körök úgy látják, hogy a kisantant kábelén belül mintha megszűnt volna Benesnek az ező években tapasztalható határozott tültya és a kisantant államainak diplomáciai vezetése mintha Csehszlovákia kezéből Nincsicsebe, vagyis Jugoszláviának a kezébe ment volna át.

A blédi konferencián szóba fog kerülni a magyar frankhamisítási ügy is, azonban a konferencia nem ebből a szempontból érdekli a franciákat, akik különben is valószínűnek tartják, hogy a frankhamisítási ügy Bledben nem fog incidenset okozni.

A kisantant kitar 450.000 katonája mellett

A legújabb kisantant konferencia természetesen nem fogja elmulasztani az alkalmat, hogy Magyarország leszerelésének és katonai ellenőrzésének kérdéseivel foglalkozzék, minthogy egyáltalán a konferencia legfontosabb pontja az általános katonai leszerelés kérdése lesz és így a konferencia bizonyos tekintetben folytatása lesz a jelenleg Genfben ülésző leszerelési konferenciának.

A leszerelés ügye olyan jelszó, amelyet a népszövetségi paktum vezetett be a háboru utáni közvéleménybe és amely mögött voltaképpen hatalmi érdekek és irányok rejtőznek. Jelenleg Genfben két hatalmi érdek alakult ki: az egyik csoport élén Anglia áll s ez általános leszerelést hirdet, azonban csak szárazföldi és nem tengeri leszerelést, a másik érdekcsoport élén Franciaország áll a kisantant államaival együtt és ez a csoport a biztonsággal arányos leszerelést akar.

Angolelles blokk a leszerelés kérdésében

Ebben a kérdésben a kisantant államai igen nyomtatékosan követik a francia álláspontot, úgy, hogy Genfben a franciákkal együtt valószínűs angolellenes blokkot alkotnak. Franciaország és a kisantant ugyanis nem kíván kevesebbet Angliától, minthogy a leszerelés fejében Anglia a népszövetségi paktum 16 ik pontja alapján garanciaja ezeknek az államoknak ha-

tárait, vagyis, hogy másszóval Anglia egész szárazföldi, tengeri és légi haderejével biztosítsa a kisantant államok status quoját. Anglia természetesen ilyen kötelezettségekről hallani sem akar, Angliának ez a magatartása és az a félelem, hogy Franciaország Anglia befolyása alatt előbb utóbb mégis kénytelen lesz engedelményeket tenni a szárazföldi leszerelés kérdésében, rendkívül nyugtalanítja a kisantant államait. E nyugtalanságnak megfelelően a kisantant igen éles diplomáciai akciót indított meg Genfben, maga Nincsicse vezet az erre vonatkozó tárgyalásokat. Azonkívül a genfi konferencia leszerelése utána helyben, Genfben újabb konferenciára ülnek össze a kisantant katonai megbízottjai, hogy megvitassák a konferencia határozatait. Ezek a szakértők mindent el kívánnak követni, hogy a kisantant jelenlegi hivatalos békeállományát: 450.000 embert, (Franciaország békeállománya 562.000 ember) lehetőleg ne szállítsák le.

A kisantant és az állandó népszövetségi tagság

Ugyancsak foglalkozni fog a blédi konferencia a népszövetségi tanácsotagrág kérdésével is. Tudvalevő, hogy Németország állandó tagságának kérdése a Népszövetség legújabb ülésén milyen világtörténeti incidensekre adott alkalmat. Ismeretes továbbá, hogy a kisantantot eddig Benes képviselte a Népszövetség tanácsában, akinek megbízatása azonban véget ért és a kisantantot most az a veszély fenyegeti, hogy a mai tagsági rendszer mellett nem jut képviselőhöz. A mai rendszer mellett ugyanis a tanácsnak vannak állandó és választott tagjai. A kisantant most egy közvetítő javaslatot készült előterjeszteni, amelyben az ugynevezett „félállandó” helyeknek a létesítését ajánlja. Ezek a félállandó helyek nem egyes nemzetek, hanem egyes nemzetcsoportoknak lennének a tulajdonai. Így jutna a kisantant javaslata szerint egy hely a délamerikai, egy a skandináv országoknak és természetesen egy hely a kisantant államainak. Azoknak az államoknak, amelyek egy egységes politikai csoportba nem tartoznak, mint például Magyarország, a kisantant előzékenyen azt ajánlja, hogy ad hoc csoportokat alkossanak más államokkal és felváltva képviseltessek magukat a tanácsban.

... hogy terheljék. kormány nagyon csak egyetlen péld... országba érkezik, kívül egy egyip... 923. évben 34... zett. Ezel szám... ői költségei össze...
... nemcsak, hogy az... de ezenkívül még... ett rejtük a kor... ai költségvetésnél... dgetje az 1925... zaidókat, a leg... ezer font illette... szemben szub... kaptak. A pa... len zsidó iskolát... ótnem alkalmaz... arabul tanított... ebát egy év alatt... a kormány. Az... arcsak 15 ezer...
... latot
... lótt is a rádió... szolult szabaf... e pontja régi... ellemetlen tor... ázunkban rádió... szabályzat a... ros határidőn... az országban... a jogot, hogy... akasszalhasson... illetőleg kizár... a leadóállomá... lyezik.
... zágos
... rend.
... ödi és nem... rkép! Autó... v ára 40 lei... eskedéseiben
... legmélyebb... nyomorult... nuja fölött és... ellenség faj... Ha valaki... ndná a napot... biztonságnan... ti az a gyáva... y — ha csak... ?... Mind... nünket, hogy... nkat mind... n, hogy ez a... adva állunk a... unk habozni, ... add legyünk... örülettel az... ant, addig... ezt az irgal... a születünk... ekeink: még... kerülni; de... i azt, hogyan... keinket a... moruságok, ... tszerűsége... t gyávasága... ndez, azért, ... em akarnak... t megélik. ... iszke biza... kkal és még... attuk azt a... gunkat. Ki... keményen... kerülnénk a... akik testi... szenvedni!

Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztított.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári csoportjának közgyűlése

(Timisoara-Temesvár, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután nagyszámú közönség jelenlétében zajlott le az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári helyi csoportjának közgyűlése.

Dr. Weil Adolf elnök a közgyűlés megnyitása után üdvözölte a testvérszervezetek megjelent delegátusait, nagy érdeklődéssel fogadott expositiót az elmúlt év külföldi politikai eseményeiről. Weil elnök ezután kérte a közgyűlést, hogy a választmánynak ama határozatát, amellyel Rothbart Jakabot a Szövetség életében el nem muló érdemeiért díszelnökké választotta, a közgyűlés erősítse meg. A közgyűlés óriási lelkesedéssel tette magáévá az indítványt.

Az elnöki megnyitó után Kaufteil Ernő titkár felolvasta dr. Fischer József elnök üdvözlő táviratát, majd rövid titkári beszámolóját tartotta meg. Ismerteti a helyi csoport működését, amely az utolsó évben minden irányban feljárt, különösen mióta a Szövetség egy központi fekvésű irodahelyiséget tart fenn. Dr. Weisz Artur ajánlja a beszámoló elfogadását és hogy Kaufteil Ernőnek a szövetségi élet reorganizálásának terén szerzett érdemeiért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak, amit a közgyűlés egyhangulag el is fogad.

Braun Ernő pénztáros olvassa ezután fel a pénztári jelentést, valamint a jövő évi költségvetést. A közgyűlés a szármadásokat elfogadja, míg a költségvetésben mutatkozó deficitet a választmány elé utalja.

Dr. Brisker Ezekiel KKL biztos, a Nemzeti Alap munkájáról számol be. Tavaly rohaszna óta 400 000 lej a KKL bevétel. A tavalyi ötszáz persellyel szemben ez évben kilencszáz persely van kihelyezve. Kaufteil Géza, a Keren Hajjeszód munkásságáról számol be. Sajnálattal jelenti, hogy a Keren Hajjeszód-akció hanyatló tendenciát mutat. A jegyzések lezárta után nem érkeznek újabb jegyzések. Javasolja, hogy csak Keren Hajjeszód jegyző lehessen választmányi tag, ami határozatba megy.

Az „Uj Kor“-ról, a csoport hivatalos lapjáról, Marton Izidor tart beszámolót. Jelentésében előadja, hogy a lap jelenlegi vezetősége azt tervezi, hogy a lapot németnyelvű vezetőség kezébe adja, amely német nyelven jelenteti meg. Kaufteil Ernő sékelbiztos jelenti, hogy a még folyamatban lévő rayonbeosztás keresztülvitele ez évben technikailag lehetetlen volt. Az akció még folyik és legalább a tavalyi eredményt fogja elérni.

Ezután dr. Weisz Artur tartja meg beszámolóját a jogvédő iroda nagyszabású működéséről, amelyben dr. Molnár Gyula, dr. Ternér Izidor és dr. Steiner Béla is kivették részüket. Végül Hirsch Teréz, a Ceira leányegyesület és Catalan Rafael a Barisszia nevében tartottak üdvözlő beszédet.

Részletes és magvas vita után a következő tisztikart választották meg:

Diszelnök: Rothbart Jakab. Elnök: Dr. Weil Adolf. Alelnökök: Sándor Arnold és dr. Nobel Sándor. Pénztáros: Braun Ernő. Ellenőrök: Blum Mór és Körper Mór. Titkár: Kaufteil Ernő. „Uj Kor“-pénztáros: Mannheim Lajos, Keren Kajemet biztos: dr. Brisker Ezekiel. Keren Hajjeszód-biztos: dr. Weisz Artur. Jogvédő biztosok: dr. Weisz Artur, dr. Molnár Gyula, dr. Ternér Izidor és dr. Steiner Béla. Ifjúsági referens: dr. Gábor Dzsó. Palaszina-bizottsági elnök: dr. Drechsler Gyula.

A közgyűlés végül elhatározta, hogy táviratilag üdvözli dr. Mayer Ebnert, a bukovinai zionisták vezérét képviselővé tőrsént megválasztása alkalmából.

A Barisszia és Aviva kulturális munkája A Barisszia vezetősége a következő sorok közlésére kért fel: A Barisszia és Aviva kulturális bizottsága a közönség általános hívásának megfelelően egy régen érzett hiányát mozgalmunknak óhajtja pótolni. Még e hó folya-

mán két könnyű stílusban megírt és magyar nyelven eddig nélkülözött kiadványt, Palesztina földrajzát és a kolonizáció történetét fogja kiadni.

A kulturbizottság nagyszabású programjának megvalósítására, a kiadványok kibocsátását rendszeresíti úgy, hogy havonként legalább egy újabb könyv fogja elhagyni a sajtót.

Igy lassanként elérhető az az ideális állapot, hogy a zionizmus és Palesztina újjáépítésével kapcsolatos kérdések és ismeretek összefoglalva egész sorozatot fogják képezni és tartalmazzák azt az anyagot, mely a zionista tudás elsajátításához szükséges. Az ifjúság nevelésének problémája, mely anyai gondot jelentett és anyai panaszra és szemrehányásra adott okot, ezzel a lépéssel a legjobban meg van oldva.

Az összegyűjtött és megírt anyag rendelkezésre áll, csak a legminimálisabb anyagi eszközök hiányoznak.

Franciaországban bevezetik a kenyérjegyrendszert

(Páris, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kormány, hogy a mindjobban fenyegető gazdasági válságon segítsen, egy olyan eszközhöz szándékszik nyulni, amilyent a világháború legnagyobb éveiben vettek igénybe az egyes államok. A kormány elhatározta, ugyanis, hogy a belügy, közmunkügyi, kereskedelmi, mezőgazdasági miniszterektől bizottságot küld ki a fogyasztás korlátozására és a bevétel limitálására. A tervek szerint a péküzleteknek hetenként egyszer, a mézárásoknak hetenként kétszer zárva tartanak. A kormány intézkedni fog, az irányban is, hogy az új termék fölött rendelkezessék és szükség esetén bevezetik a kenyérjegy rendszert. A „Matin“ szerint a fogyasztás korlátozását a búzánál, lisztnél, antracitnál, benzinnél és cukornál fogják elsősorban elrendelni. A kormány takarékoság szempontjából több közmunka elhalasztását is tervbe veszi.

Lezuhant egy katonai repülőgép a kolozsvári pályaudvar közelében

A pilóta és megfigyelője súlyosan megsebesültek

(Cluj-Kolozsvár, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai napon délfelé, a királyváros katonai rendezvényei között egy repülőgépet tisztelettel fűt a levegőben az Erdély fővárosába érkező felségnek. Berregve repülték körül elegáns, kecses mozdulatokkal a gépmadarak a vasút körüli tájat, amikor közvetlenül az udvari vonat beérkezése előtt az egyik Botez-gép, a „II. 82“ számu, gyönyörű kétfedélű, az Erzsébet ut fölött körülbelül kétszáz méter magasságban elvesztette biztonságát. A motor berregése egyenlőre vált, majd kihagyott és akik a földről nézték a gép bizonytalan mozgásait, rejtéssel és szívdobogással aggódtak a gépben ülő katonáknak.

Küzdtem a levegőben

A pilótát a veszedelem perceiben nem hagyta el hidegvére. Kis ívben keringett és eljutott gépével a vasuti fűtőház fölé, ahol azonban a motorhiba azzal tetéződött, hogy a propeller a tartószegek meglazulása következtében kiesett és a gép most már elvesztette lendítő eszközét. Csodával határos ügyességgel a gépvezető őrmesternek sikerült husz méter magasságig lehoznia a repülőgépet és pedig a vasuti fűtőházzal szemben lévő lankás rész, az új Danzinger falu telep fölé. A szerzetőrt apró házak között izgalmas erőfeszítések közepette végre egy dombra zuhant a gép.

Szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy fölázott, puha telepre esett a nagy légi gép. Szerencse a bentlők számára, akik megsebesültek ugyan, de nem súlyosan. A gép maga tönkrement. Két fedele összetört egymásra lapult, motorja befuródott a földbe, hűzője darabokba repedt és pompás műszerei szilánkokba hasadtak. A kecses, finom alkotmány szánalmas roncsokban hevert az apró munkások között.

A megsérült pilóták

Azon a részen akkor ember sem járt künn. Eső szitált és a férfiak ilyenkor munkában vannak még.

Egy kis leány vette észre a balesetet, lármájával fölverte a konyháikban elfoglalt asszonyokat, akik kifutottak és kisegítették az összetört gép ülőhelyeibe szorult két katonát: Kurt Joan őrmestert és török származású megfigyelőjét Chomanics Emiliánt és bevitték Nagy Miklósné házába.

Az uralkodó tizenegyre volt helyiséggig vezető zárták a zajos k...

A legsúlyosabb és a megindulást bénító kérdés a kulturbizottság régi adósságainak rendezése. Amíg ez az adósság fennáll, addig a nagy és jótékony hatást gyakoroló könyvek kiadása a bizonytalan lehetőségek és kilátások sorsára van bízva. A Vaad harisonim újból megszavazta az 1000 lej hozzájárulást és kétheti határidőt tűzött ki annak beküldésére. A barisszianusi fegyelem és kötelelességtudás megköveteli, hogy a szervezet eminens érdekét szolgáló kiadványok megjelenjenek és a télenre kártható adóssága eltűnjék a Barisszia fejlődésének útjából. A Barisszia kulturális munkájának megmentését, vagy elejtését jelenti ez a kérdés. A válasz csak a teljesítés kötelelességtudó zionista egyszerű gesztusa lehet.

.....

Franciaországban bevezetik a kenyérjegyrendszert

(Páris, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kormány, hogy a mindjobban fenyegető gazdasági válságon segítsen, egy olyan eszközhöz szándékszik nyulni, amilyent a világháború legnagyobb éveiben vettek igénybe az egyes államok. A kormány elhatározta, ugyanis, hogy a belügy, közmunkügyi, kereskedelmi, mezőgazdasági miniszterektől bizottságot küld ki a fogyasztás korlátozására és a bevétel limitálására. A tervek szerint a péküzleteknek hetenként egyszer, a mézárásoknak hetenként kétszer zárva tartanak. A kormány intézkedni fog, az irányban is, hogy az új termék fölött rendelkezessék és szükség esetén bevezetik a kenyérjegy rendszert. A „Matin“ szerint a fogyasztás korlátozását a búzánál, lisztnél, antracitnál, benzinnél és cukornál fogják elsősorban elrendelni. A kormány takarékoság szempontjából több közmunka elhalasztását is tervbe veszi.

Lezuhant egy katonai repülőgép a kolozsvári pályaudvar közelében

A pilóta és megfigyelője súlyosan megsebesültek

(Cluj-Kolozsvár, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai napon délfelé, a királyváros katonai rendezvényei között egy repülőgépet tisztelettel fűt a levegőben az Erdély fővárosába érkező felségnek. Berregve repülték körül elegáns, kecses mozdulatokkal a gépmadarak a vasút körüli tájat, amikor közvetlenül az udvari vonat beérkezése előtt az egyik Botez-gép, a „II. 82“ számu, gyönyörű kétfedélű, az Erzsébet ut fölött körülbelül kétszáz méter magasságban elvesztette biztonságát. A motor berregése egyenlőre vált, majd kihagyott és akik a földről nézték a gép bizonytalan mozgásait, rejtéssel és szívdobogással aggódtak a gépben ülő katonáknak.

Akkorra már a vasut felől rohantak a bal eset színhelyére; munkások, vasuti tisztviselők, rendőrök. Elsőnek a hatósági emberek közül Petronia rendőrkomiszár jelent meg és gyors intézkedése következtében percek múltán már mentőkocsik állottak az országuton és hordágyakat hoztak a házba, ahol akkor dr. Szigeti vasuti orvos résziesítette orvosi gondozásban a két repülő-katonát.

Kurt őrmesterben súlyos sérüléseket okozott a hirtelen zuhanás és a lelki megrázkódtatás nyomai is látszanak az élet-halál harcban elfakult vonásain. Nehezen tér eszméltre. Jobb lábán a mentőorvos csonttörést konstatált, a tapogatásra a kemény fiatal katona kinosan felszisszen. Fejét is több helyen bezúrták a motor fölé szerelt íveg szilánkjai. A másik katona, aki mellette ült és passzív szemlélője volt ennek a heroikus küzdelemnek, csak könnyebb zúzódásokat kapott két arcfelén, de a nagy lelki élmény eszméletét vette neki is és csak orvosi beavatkozás után nyerte vissza öntudatát.

.....

Csak a kis kutya maradt sérületlen

A közeli harmincgyszáz tüzérezred katonái körülállották a roncsokban heverő gépet, nehogy illetéktelenek férközzenek hozzá, amíg tisztai bizottság ki nem száll a színhelyre.

A gépben egyetlen élőlény gubbaszt, egy pompás fehérszörű kis fajtutya, az őrmester hűséges kísérője. A szegény állat ott felejtette magát a letört szárny alján és keserűket vakkantott gazdája után.

.....

Budapestre utazók!

60 lejes magyar vizumot

és féláru vasuti jegyet (oda vissza) Kolozsváron kizárólag a Fötér 1 szám alatti menetjegyirodában szerezhetik be.

* Palaszina legújabb és legtokéletesebb falicérképe 100 lej, az Uj Kelet könyvosztályában.

Kirá

Ünnepélyes f

(Cluj-Kolozs sítójától.) Kolozs öltöt megára. Erdély fővárosa: K meg letoga-áv. hogy ma délelőt résztvevőinek itt. rálji Autombil otthozának ünne

Az uralkodó tizenegyre volt helyiséggig vezető zárták a zajos k rubás csandörök végig a Ferdinaria királyné utórályi autónak el portosultak, hogy Szamoshid fölött hozott“ jával a udvaron, amelymémét ez alkalomb diszítették fel, kezni kezdtek a az uralkodó fogasny alkalmából cag, továbbá Pa nok, dr. Mihali tutiu Martian polgári hatóság

Pontosan fölvarra az udvari öfelsége alakja. Az uralkodó di mellén pazar ezijelet. Midőn megjelentek hatalm vendéget, aki lát Friss kedvel, m és ruganyos lépte rövidesen feltűn Mitileneu külügyi diplomata be kódó kíséretében segéd és Hiotu. Elsőnek Mik sére. Az uralkodó végig tekintetével tábornok, a hato Ferdinand kir „Felség, a hat felséged paran polgármester lép gársága nevében tolmácsolja az o jelentek az első az uralkodó rö majd kíséretével tott. Az utrona rivalgás fogadta királyi herceg i

Az Automok termeiben ezala dőgsereg gyált Ott voltak Ivan peres, Osvada nác képviselő, nagyváradi gen tsnár, dr. Bis ügyelős, Crenis a verseny egyik roken mások, a Megjelentek te is, élükön Jaho ügyelősvel. A re szített, perzaa s teremben folyt, rályt meleg ély

Az uralkodó zett üdvözlések legfesztelenebb szemmeláthatól jelentek közül és a legközvetl diskurált a meg beszélő és mino királyt érdekes

Weisz Adolf uriszabóságát áthelyezte Calea Regele Ferdinand 17. sz. alá

Királylátogatás Kolozsváron

Ünnepélyes fogadtatás a pályaudvaron. Felavatták az Automobilklub új helyiségét

(Cluj-Kolozsvár, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár városa ma ünnepi zászlódszót árt magára. Királyi vendéget várt falai közé Erdély fővárosa: Ferdinánd király öfelsége tisztelte meg látogatásával Kolozsvárt abból az alkalomból, hogy ma délelőtt volt a nemzetközi autóverseny résztvevőinek itt tartózkodásának alkalma a román királyi Automobil Klub Mária Királyné utcai új klub-udvarának ünnepélyes felavatása.

Az ünnepelő város

Az uralkodóval érkező udvari vonat csak fél-tizenegyre volt jelezve, de az állomástól a klub-helyiségig vezető utvonlat, már kora délelőttre elzárkát a zajos hétköznapi forgalomtól. Sikosok díszruhás csandörök és lovassandörök állottak kordont végig a Ferdinand király-uton, a Főtéren és a Mária királyné utcán. Végig az utvonalon, ahol a királyi autónak el kellett haladnia, nagy tömegek csoportosultak, hogy a felsőleges vendéget láthassák. A Szamoehid fölött díszes diadalkapú várkastélyes „Isten hozott” jával a vendégeket. A díszbe öltözött pályaudvaron, amelynek peronját és elsőosztályú várótermét ez alkalomból girlandokkal és zöld galyakkal díszítették fel, már jóval fél-tizenegyre előtt gyülekezni kezdtek a hatóságok képviselői. Megjelentek az uralkodó fogadtatására az uralkodó fia, a verseny alkalmából itt tartózkodó Miklós királyi herceg, továbbá Pap Danila tábornok, hadtestparancsnok, dr. Mihali Tivadar polgármester és dr. Calutiu Martian prefektussal az élén a katonai és polgári hatóságok összes fejei.

Fogadtatás a pályaudvaron

Pontosan fél-tizenegyre gördült be a pályaudvarra az udvari vonat. Elsőnek Ferdinánd király öfelsége alakja jelenik meg aszalokocsi ajtajában. Az uralkodó díszes tábornagygy egyenruhát visel, mellén pazar színekben ragyognak különféle rendjelei. Midőn megjelenik a kocsi ajtajában, a megjelentek hatalmas éljenzéssel üdvözlik a felsőleges vendéget, aki láthatólag igen jó diszpozícióban van. Friss kedvvel, mosolyogva fogadja az üdvözléseket és ruganyos léptekkel hagyja el kocsiját. Mégöve rövidesen feltűnik az uralkodó kíséretében lévő Mitileneu külügyminiszter elegáns és vérébeli nyugati diploma-benyomását kelő alakja. Az uralkodó kíséretében vannak még Anghulescu szárnysegéd és Hiotu udvari miniszter is.

Elsőnek Miklós herceg siet édesapja üdvözlésére. Az uralkodó jóleső meglepedéssel simogatja végig tekintetével elegáns fiát. Majd Pap Danila tábornok, a hatodik hadtest parancsnoka üdvözlő Ferdinánd király öfelségét, a legfőbb hadurat: „Felség, a hatodik hadtest tisztjei és katonái felségged parancsára várnak”. Most dr. Mihali polgármester lép az uralkodó elé és a város polgársága nevében Kolozsvár hódolatát és szeretetét tolmácsolja az ország uralkodójának. Ezután a megjelentek az elsőosztályú váróterembe vonulnak, ahol az uralkodó rövid, néhányperces cerclét tartott, majd kíséretével autóba szállt és a klubba hajtatott. Az utvonalon végig lelkes éljenzés és üdvözlés fogadta a királyi autót, amelyben Miklós királyi herceg is helyet foglalt.

Recepció az Automobil-Klubban

Az Automobil Klub kiváló izléssel berendezett termeiben ezalatt rendkívül díszes és előkelő vendégsereg gyűlt össze a programba vett recepcióra. Ott voltak Ivan görögkeleti püspök és Dáianu eszter, Osvada polgármesterhelyettes és a városi tanács képviselői, Schotsch kolozsvári és Bacaloglu nagyváradi generálisok, dr. Tatár Coriolan egyetemi tanár, dr. Biau Janó, állambiztonsági vezérfelügyelő, Crenian rendőrgrefektus, Racovitz herceg, a verseny egyik résztvevője, dr. Tusa tanácsos és sokan mások, akik nevét nem sikerült feljegyeznünk. Megjelentek természetesen az automobilklub tagjai is, élükön Jahoda igazgatóval és Blankenberg felügyelővel. A recepció az érdekes festményekkel díszített, perzsa szőnyegekkel borított gyönyörű tükörteremben folyt, ahol az összegyűlt ek a belépő királyt meleg éljenzéssel fogadták.

Az uralkodó mosolyogva fogadta a hozzája intézett üdvözléseket, majd cerclét tartott, amely a legfelsztelebb módon folyt le. Az uralkodó, aki szemmeláthatólag kitünő hangulatban volt, a megjelentek közül többet megszólításával tüntetett ki és a legközelebbi kedélyességel hosszabban eldiskurált a megszólítottakkal. A jöködvő, mosolyogva beszélő és minduntalan kedélyesen tréfáló Ferdinand királyt érdekes volt megfigyelni, amint szinte za-

varba hozta a megszólítottakat közvetlenségével és fesztelenségével. Az uralkodó közvetlensége elszlatta ezt az atmoszférát, amely az ország alkotmányos feje iránti tisztelet jelöl formáltságokban és külsőségekben szokott kifejezoi. Ellentétben a terem pazar pompájával és a megjelentek ünnepélyes öltözeteivel, az uralkodó meleg szavai, mindankit kitüntető nyíltsága a legmelegebb hangulatot varázslták a megjelentek közé.

Hosszabban elbeszélgetett az uralkodó Mitileneu külügyminiszterrel, Rakovicza herceggel, Pierre Ghicával, az autóverseny vezérbiztosával, Mihali polgármesterrel. Igen kedves epizódja volt a fogadtatásnak az, midőn az uralkodó dr. Mihali Tivadarnt tüntetve ki megszólításával, aki tudvalevőleg Mária királyné udvarhölgye volt és egyizben ön feláldozóan ápolta a súlyosbeteg királynét. Régi udvari emlékeket újított fel a diskurzus alkalmával az uralkodó, majd Osvada polgármeste helyettesével, Serben és Hubai városi tanácsosokkal beszélgetett el hosszabban.

Tizenkét órákor a megjelentek a gazdagon terített buffetbe vonultak át, ahol az Automobil Klub, ebből az alkalomból készítettett speciális cigarettákkal kedveskedett a vendégeknek. Egy órákor a tisztikaszinóba hajtatott az uralkodó, ahol ebédre a hatodik hadtest tisztikarának vendége volt.

Hegyipálya verseny a feleki tetőn

Délután 2 órákor Öfelsége személyes részvétele mellett folytatódott az autóverseny,

Ötszáz halott egy newyorki robbanásnál

(Newyork, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Borzalmas robbanás pusztított tegnap Newyorkban, ahol petróleummal átitatott fadarabok a Hudson folyón kigyuladtak. A tűz behatolt a csatorna csöveibe és számos robbanás történt, amelynek következtében a környező utcák forgalma megakadt. A légneműs a levegőbe dobálta az autókat. A gyalogjárók között 500 halott és többszáz sebesült van. Rendőrség, katonaság és tűzoltóság sietett ki a helyszínre, de a tüzet csak huszonnégy óráig megfeszített munka után sikerült lokalizálni.

Franciaország barátságtalan ténynek tekintené a magyar pénzügyi ellenőrzés megszüntetését

Brazília végleg kilép a Népszövetségből

(Genf, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar pénzügyi ellenőrzés kérdése ma került a népszövetségi tanács teljes ülése elé, miután a tanács albizottsága már tárgyalta. Franciaország, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Anglia és Olaszország a tagjai, a referens pedig gróf Bethlen István magyar miniszterelnök. A pénzügyi ellenőrzés megszüntetése ellen legélesebben a kisantant-államok foglalnak állást, míg mellette egyedül Anglia áll. A kisantantnál is élesebben követeli azonban az ellenőrzés további fentartását Franciaország, amelynek képviselői Briand és Loucheur. A pillanatnyi helyzet szerint a bizottság a kérdést két részre osztja. Résztint elvben elhatározza az ellenőrzés megszüntetését, mááreszt az ellenőrzés fokozatos kiküszöbölését mondja ki, mindenképpen megtartva a kölcsön felőtti ellenőrzés jogát.

A Népszövetség teljes ülésén Briand repressziókat követel a bankjegyhamisítókkal szemben

Genf, június 8. A népszövetségi tanács teljes ülése ma délután megkezdődött. A teremben, Brazília kivételével, valamennyi állam delegátusa jelen van. A tanácskozáson Guani, Uruguay delegátusa elnököl. Feltűnést kelt, hogy Spanyolországot, amelyet a Népszövetség eddigi ülésin mindenkor Quinones de Leon képviselt, most a berni követtség egyik szerény titkárja képviseli. Brazília távollétét ennek az államnak kilépési szándékával indokolják.

A tanácskozás első pontja a mosszuli kérdés, amelyet Chamberlain ismertet. Részletesen ismerteti a mosszuli egyezmény szövegét, amelyet a delegátusok nagy örömmel vettek tudomásul.

Ezután megkezdődött a magyar pénzügyi ellenőrzés kérdésének tárgyalása. A pénzügyi bizottság referense részletesen ismerteti a bizottság tanácskozásának anyagát, amelynek felolvasása után nagyszabású politikai vita indult meg. A legnagyobb feltűnést Briand francia miniszterelnök felszólalása keltette, aki javasolta, hogy a bankjegyhamisítókkal szemben nemzetközi

amelynek második kolozsvári etapja következett: a feleki tetőn 5 kilométeres távolságban megrendezett hegyipálya-verseny. Öfelsége 3 órákor érkezett udvari autóján a feleki hegytetőn felállított tribünhöz és röviddel ezután kezdetét vette a verseny. 26 gépkocsi vett részt a nagyszerű küzdelemben, amelynek győztese az általános verseny favoritja, Racovitz herceg lett. A győztes pompás Alfa Romeóján 4 p 33 mp. alatt tette meg a hegynek fölmenő 5 kilométeres utat. A győztes Racovitz herceg a startnál nagyszerű kiugrással hatalmas előnyt nyert a többi konkurens előtt és oly bámulatos kezdősebességgel lendült az utnak, hogy teljesen biztos győzelme már a startnál biztosítottak látszott. Az idő gyengébb ugyan a tavalyi verseny alkalmával elérténél, azonban a felázott, mély talajt tekintve így is respektábilisnek mondható. Másodiknak az elmúlt évi általános és gyorsasági verseny győztese, Edgard Mendl érkezett be Lincoln-autóján 5 perc 15 l másodperc alatt. Harmadik Macavei (Fiat) 5 p. 35 mp., negyedik Cagno (Fiat) 5 p. 35 3 mp. és ötödik Enasescu (Baick) lett 5 p. 47 mp. idő alatt. Miklós herceg Fiat-autóján 6 p. 15 mp. alatt futotta be a távot és így a nyolcadik helyre került. Öfelsége nagy érdeklődéssel kísérte a rendkívül izgalmas lefolyású versenyt minden fázisát és a győztesnek melegen gratulált.

Elutazott a király

Este Mihali Tivadar dr. polgármester, az Automobilklub kolozsvári elnökének lakásán intím vacsorán vett részt az uralkodó és éjjel visszautazott a fővárosba.

hogy Briand Chamberlainnak kijelentette, hogy Franciaország a magyar pénzügyi ellenőrzés megszüntetését Franciaországgal szemben barátság alan ténynek tekintené és ezért számolnak azzal, hogy a bizottság Briand kívánsága értelmében fog dönteni.

Az osztrák-magyar kérdések elintézése után a tanács kibővítésével és a lesserelelési kérdéssel foglalkozik a Népszövetség. A Havas ügyrökség úgy értesül, hogy Brazília ezuttal végleg kilépik a Népszövetségből. A sajtó és a közvélemény ezen határozatot visszavonhatatlannak tartja. Brazíliai lapok azt írják, hogy miután a Népszövetség tisztára európai intézménnyé vált, nem óhajt beleavatkozni Európa belügyeibe és rövidesen hivatalosan is bejelenti kilépését a Népszövetségből. Brazíliai hivatalos körökben a hírt nem cáfolják, de nem is erősítik meg.

repressziókat alkalmazzanak. Lapzártakor a vita még tart.

Belgrád, június 8. A „Vreme” című lap súlyos visszaélésekkel vádolja a magyar kormányt a trianoni béke katonai klausuláinak megszegése körül. A lap szerint Magyarországon titkos tegyverraktárak vannak és a magyar hadsereg létszáma jóval túlhaladja a békeszerződésben megállapított kontingensét. Követeli a „Vreme”, hogy Magyarországon fentartsák a katonai ellenőrzést.

Csomagoló celuloza

Képviselet és lerakat

Hartig & Hienz

Cluj-Kolozsvár

Három nagybányai festőnél

Nagybánya, június hó

Az egyik kis síkatorban hirtelen megállott a forgalom. Mi az, erre nem lehet menni? Most egy kicsit nem, — mondják — mert két festő dolgozik a síkatorban, de mindjárt kész lesznek. Bekukkantok. Fehér köpenyben egy férfi és egy nő áll magas állvány előtt és egymásután buzza a vásznan az ecsetvonásokat. Ebben a pillanatban lement a nap és ők letették az ecsetet. Gyorsan hikerestem egy kis mellékutcát és ott kanyarodtam be Szolnay Sándor, a jónevű erdélyi piktor lakása felé. A kapuban találkozom vele, két borostyeg a hóna alatt. Mesélem neki a forgalmi akadályt és hogy milyen hirtelen abbamaradt a munka. Elmosolyodik. Ja, igen, — mondja — ha a nap lemegy, megszűnik minden tudomány. A legtöbb festő ezt hiszi, hogy napsugár nélkül nincs kép. Erről a kritikáról ráismerek Szolnayra, a komor hangulatok piktorára, az első festőre a közelben, aki hullákat rajzol és aki mindefféle szimbólizálás nélkül, koponyák és kaszák mellőzésével, magával az ökre elnyúlt emberi testtel fejezi ki nagyszertűen az elmulást, minden mozgás megszűnését. Hallatlanulmánc, mondja szerényen, de én tudom, hogy sokkal több.

Bevet az a lakásába, egy nagy műtárem és egy kis háló, csupa szőnyeg és vászon, de maga a butorzat a két szobában összesen két székrényből és két egészu alacsony diványból áll, a többi mind tér, leandélet és levegő. Az egyik falról hirtelen elmozdit egy vásznat. Néze, — mondja, — itt van a spájzom. Egy kis szőlővágyás, benne szalonna, kolbász, tejfelék, gyümölcs. Melegét alig esznek. Nézem, ahogy ott áll felelősgével, mint két fenyő, olyan élések és biztonságosak. Semmi puhaság, csupa erő minden.

— Modellje van?
— Egy cigánylány jár hozzá rendszerint. Hetven lejt fizetek neki egy npra. Egyébként minden hétfőn reggel modell-vásár. Parasztberek, gyerekek és néha, nagyon ritkán, egy-egy jobb nő. Itt ott tartunk még, hogy a strand se megy, mert a nők nem akarnak együtt fürödni a férfiakkal.
— Hol vette ezt a rengeteg szőnyeget?
— Itt szövik a környéken. Rendkívül olcsó. Néze ezt a nagy diványtakarót, legalább öt méter. Tudja mennyi volt? Ezer lejt.
Nézem tovább a képeit, alig van egy két tájkép, csupa akt.

— Ez azért van — mondja felesége — mert Bányán alig van hely, amit már le nem festettek volna, olyannyira, hogy már nem is mondják azt, hogy Keleszt-hegy, vagy Klastom-mező, hanem egyszerűen megszámolják a motívumokat. Melyiket fested? Én a 37-est. És te? Én a 20-ast. Aki nem ismeri a vidéket, nem is tudja miről van szó.

— Az akt az igaz! — jegyzi meg öntudatosan Szolnay, — nem a tájkép. Az emberi ott jön ki az aktban, a portréban... De ne menjünk át Thormaéhoz?

Thorma Jánosnál

A következő percekben már utban vagyunk, mindenféle patakokon, malomgátokon, vízállásokon át, Nagybánya legnevezesebb piktorának, Thorma Jánosnak rezidenciája felé. Kertje alá érünk.

— Éppen itt jön...
Már emeljük is a kalapunkat.
— A feleségem — mondja Szolnay, — ez pedig itt egy k lozsvári újságíró. De, amint látom, a Mester éppen menni készül...
— Egy kis sétát akartam tenni — mondja Thorma, maga, ezüstös ösz ur, csup szarcsu, nem több ötvenévesnél — beteg vagyok és sáttakkal gyógyítom magam.

— Mi baj van?
— Érelmeszesedés... ilyen korban már...
— No, no...
— De tessék előrefáradni — és szívélyesen bekalauzol valamennyiünket a műtárembe.

Hatalmas terem, feketére lakkozott padló, vörös fűtőszőnyegek, tetőtől érő széles fényképész ablak, nyolc-tíz állvány, amelyek mindegyikén egy-egy nagy vászon áll, azután kisebb képek a falon, az egyik sarokban szalongarnitúra, egy régi barna komód, azon valami fehér szobor, azt hiszem ő, a Mester. Már magyaráz is.

— Ez itt egy szimbólikus kép, címe a Nyár. Azt ábrázolja, ahogyan Jupiter leszáll az égből és megcsókolja a mezőn fekvő Dianát. Jupiter alakja el van mosódva a párákban, egészen sejtelmes, csak a nő teste fehérlik, mint az alabástrom. Ezzel a képpel még nem vagyok egészen kész, egyszer még ki kell vele mennem a Természetbe.

Szűnet. Azután Thorma azt magyarázza, hogy különösen tájképet alig lehet részletekben festeni. Az időjárás, a nap állása, a világítás, a fényhatások, a párázat, a színek annyira változnak, hogy egy-egy impressziót lehetetlen kétszer-háromszor ugyanugy megfogni. Ő ma már rendszerint egy óra alatt fejez be egy tájképet. Megkezdi közepén, vagy jobbról, vagy balról a vásznan és addig le nem teszi az ecsetet, amíg nincs kész.

Majd a többi képeit mutatja, az *Ibolyaszedőket*, amelyért ezer dollárt kér, azután egy nimfajelenetet, ahol öt-hat szebbnél szebb női akt látható, franciás könyedségű színezése van, ennek egymillió lejt az ára. A kisebb képei is mind drágák. Azaz nem is drágák, csupán egy öntudatos művész értékelései.

Letűnik a fotelokba, és a képeladási lehetőségekről beszélünk.

— A magyar mánások alig vesznek képet. De nem is vettek soha. Talán Károlyi Mihály volt az egyetlen, aki vásárolt.

— De külföldi mesterektől... azoktól vettek!
— monja bosszusan Szolnayné.

— Ön nem állít ki, Mester? — kérdezem Thormát.

— Nem, nincs értelme...

Azzal a benyomással távozzuk, hogy egy nagy művész tuzskulánumban jártunk, aki az üzleti dolgokkal bizony már keveset törődik, fest, mert még van mondanivalója, alkot, mert lényege a teremtés.

Kenyérpasztéliek

Egy hosszú sétauton még csak Jándy Dávidhoz, a bányai kolónia legfiatalabb tagjához megyünk át,

A lej stabilizálása a minisztertanács előtt

(Bucuresti-Bukarest, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai ma délután 5 órakor Averescu elnöklétérel minisztertanácsot tartottak, amelyen Gr oza Péter jelentést tett a honymegyei választási incidens ügyében lefolytatott vizsgálatról. Kijelentette, hogy amióta választások léteznek, még sohasem volt az eddiginél szabadabb választás Hunyadmegyében.

Lepadatu pénzügyminiszter a pénzügyi ankétról tett jelentést. A CFR igazgatótanácsa kérte a minisztertanácsot a negyedik osztály megszüntetését. A kormánynak az az intenciója, hogy a lejt megfelelő módon stabilizálja a következő eszközökkel: az exportot intenzifikálják. A kereskedelmi és iparvállalatokat olcsó államkölcsönök támogatják, nagyobb külföldi kölcsönt vesz fel, mindezek után ha már minden fedezet megvan, a bankjegyalományt husz milliárd lejjel emelik.

A francia kormány vizsgálatot indít az összes emigrált pogrom-vezérek ellen

(Páris, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A Petljura elleni merénylet ügyével megbízott büntetőhatóságok elhatározták, hogy speciális bizottságot küldenek ki Ukrajnába, amely a helyszínen fogja megvizsgálni az 1919-iki pogromok ügyeit. Ebben a kérdésben már a közeli napokban a francia kormány jegyzéket küld a szovjetkormánynak és felszólítja, hogy haladéktalanul származtassa be mindazokat az aktákat, amelyek az ellenforradalmi csapatok zsidóellenes ténykedéseire vonatkoznak. Egy időben ankétot hívnak össze, amelyhez a bíróság az orosz emigráció Franciaországban élő vezetőtagjait fogja meghívni. A kihallgatandó emigránok között zsidók épp úgy lesznek, mint oroszok és más nemzetiségűek. Ezek információkat fognak adni Petljura kormányának karakteréről és a zsidó lakossághoz való viszonyáról.

Jólinformált körök szerint a vizsgálat hosszú ideig fog tartani és a Schwartzbart elleni per legkorábban egy év múlva kezdődhetik meg.

Schwartzbart egyelőre vizsgálati fogságban van és a vizsgálatot tisztára politikai irányban folytatják ellene. Többben interveniáltak a bíróságnál, hogy Schwartzbartot már most utalják be a politikai fogságba, a hatóságok azonban azon az állásponton vannak, hogy mindaddig, amíg Schwartzbart ellen az előzetes nyomozás aktái lezárva nincsenek, őt tehát nem lehet semmiféle meghatározott börtönbe bentalni. Azért egyelőre vizsgálati fogságban marad, ahol már most jelentékeny könnyebbségeket élvez.

Schwartzbart feleségének, aki családfenntartó nélkül maradt, többben támogatást ajánlottak fel. Az asszony azonban kijelentette, hogy egyetlen centnyi támogatást sem fogad el, hanem kezemunkájából akarta fenntartani magát.

Rünfenytő től elentés pogrom vezérek ellen

Grusenbergr ügyvéd, a híres oroszországi zsidó védő, aki egy idő óta Párisban él, már régebben beadványt akart intézni a külföldön élő

aki egészen eredeti felfogásban, rendkívül masszivan, a festék egymásra- és összehalmozásával dolgozik és akire nagyon ráillik a franciák „embarras de richesse“ meghatározása, a gondolatgazdagság miatti zavar, ahol egyik eszme agyonnyomja a másikat. Ezt nem kell szószerint venni, mert ez a gondolat. gazdagság miatti zavar önmagábanvéve is művészet és bizonyos korok kifejezője. Egy Krisztus-képet fest most Jándy, egészen eredeti felfogásban. Alak jainak félig apostol, félig proletár kinézésűk van, mintha a gyár rábukott volna a templomra.

— Miért fest maga Bibliát? — kérdezem. Külföldön már egészen más evangéliumokból keresik a témát. Ismeri Franz Masereoltól a *Die Szenen*-t? vagy a *Das Leben und der Tod eines Proletariert*? Lássa, az is Biblia, csak hogy a Marxé.

Jándy valahogy nem igen válaszolt erre. Kétségtelenül kétehetség ez az ember, de nem nagyon sokat láthatott. Néhány külföldi esztendő, egy kis beltekintés a mai világproblémákba, egy kis Georg grossi-iskola nem ártana. De Jándy csak kacag.

— Haha! — bugyborékol fel belőle az egészséges nevetés, — egy kis pénz kéne... akkor jó volna.

— Ezt a Krisztus-képet odaadja ezer dollárért?
— Azt hiszem... Talán ötázért is... Az embernek élni kell.

És előveszi a kis pasztelljeit, amelyeket egyesesen erre a célra festett, kenyérre, kosztra, lakára és ruhára, ez az ember, aki különben tele van erővel és gondolattal, egy nagy folyam, amelynek zsilipeit azonban még senki nem nyitotta fel...
Ben Ami

Az Uj Kelet az ország naplószerkesztője. G. Felolós szerkesztője. Uj Kelet cikk megjelölés

— Nem katonai kormány: A Lup'a Beszarábiában biz osságot. Ras is kormányzóma mányba. Leguja ügyminiszter és canu jelenlegi h

— Kisiklo expressz. Ne a Budapesről főpályudvaron lotr. Négy Pal és felborult. K történt, a von tudtak elindul hosszabb időt

— Hevesi június 14 én, hé Piroška ezidei ut légium disztermeányi kompozic munk hallani a Edward Moritz veit. A nagy érd Lepage árusítja.

— Ki tud éves fiacskám e szürke zeignadrá matroz seprát és eltünt gyermek könyveit magáva magáról. Személy rövid gesztenyel valamit, kérem Baumel Antalné

— Ismét eső. Bukarestb zések mindenütt ban újabb felhővasuti forgalom Jasi felé átszáll felé pedig ker Beszarábiában i jelentése szerint galom 5-6 hé boiaiu vonalat elmosott vasúti menetrendet á egyébként fok hogy péntekre forgalom. Kiser udvar összes vé grádi jelentések hatalmas viharok óriási viharok darabok 4 emb

* Egy cég éve annak, hog cég megalakult tárcza, hogy a kedvesebb aján gyári áron, mi ház összes cikk sifont, csipkét,

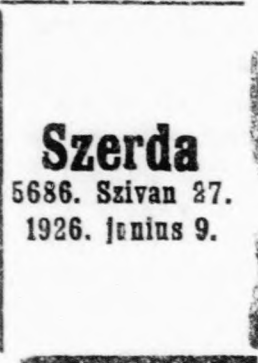
Keres

Kérje
mindenhol Dreher-Haggenmacher
sörgyártmányait!
Márciusi világos
Dacia extra special.
Bavaria dupla maláta.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes orvosi és egészségügyi tudományok naplaja
Szerkesztők: Glazkaly János és dr. Marton Ernő
Felolvasó szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkének utánuvételét csak a szerkesztőség engedélyével engedjük meg.

A mai naptár

— Nem szüntetik meg a beszarábiai katonai kormánybiztosságot. Bukarestből jelentik: A Lup'a szerint a kormány letett arról, hogy Beszarábiában megszűntesse a katonai kormánybiztosságot. Rascanu ugyan nem marad meg továbbra is kormányzó, hanem feltétlenül belép a kormányba. Legújabb kombináció szerint ő lesz a hadügyminiszter és Mircescu tábornok foglalja el Rascanu jelenlegi helyét.

— Kisiklott Nagyváradon a nagyváradi expressz. Nagyváradról jelentik: Ma délután a Budapesről jövő expresszvonat a nagyváradi főpályaudvaron szintörés következtében kisiklott. Négy Pullmann kocsi kiugrott a sínekről és felborult. Komolyabb szerencsétlenség nem történt, a vonatok azonban csak nagy késéssel tudtak elindulni, mert a pálya megtisztítása hosszabb időt vett igénybe.

— Hevesi Piroska „Modern estélye”. Június 14-én, hétfőn este 9 órákor, tartja Hevesi Piroska ezidai utolsó hangversenyét az Unitárius kollégium dísztermében, melyen Bartók, Kodály, Dohnányi kompozícióin kívül, itt először lesz alkalomunk hallani a francia Rhené Baton, a német Edward Moritz és az orosz Moussorgsky legszebb műveit. A nagy érdeklődéssel várt hangverseny jegyeit Lepage árulja.

— Ki tud róla? Baumel Mátyás nevű 10 éves fiacskám eltűnt. Eltűnése alkalmával rövid, sűrű zeignadrágot, térdig érő sűrű kabátot, kék matróz sapkát és harisnyanélküli szandált viselt. Az eltűnt gyermek csütörtökön reggel iskolába indult, könyveit magával vitte és azóta nem adott életjelet magáról. Személyleírása: közepmagas, barnaszemű, rövid gesztenyehajú vézna gyermek. Aki tud felőle valamit, kérem közölje aggódó édesanyjával, özv. Baumel Antalnival Radolf-u. 17.

— Ismét négy embert ölt meg a jég-eső. Bukarestből jelentik: A napok óta tartó esőzések mindenütt óriási károkat okoztak. Moldában újabb felhőszakadások pusztítottak, amelyek a vasúti forgalom helyreállítását megnehezítették. Jasi felé átszállással közlekednek a vonatok, Galac felé pedig kerülővel Brassón és Mádéfalván át. Beszarábiában is számos vonal áll víz alatt. A CFR jelentése szerint Milcov felé a közvetlen vasútforgalom 5-6 hétig szünetelni fog. A Buzau—Neboian vonalat helyreállították. Az áradások által elmosott vasúti vonalakon a CFR új, ideiglenes menetrendet állított össze. Az összes vonalakon egyébként fokozott munka folyik és remélhető, hogy pántekre minden vonalon ismét helyreáll a forgalom. Kisevnből jelentik, hogy az ottani pályaudvar összes vágányait elmosta a vízáradat. Belgrádi jelentések szerint Jugoszlávia területén is hatalmas viharok pusztítottak. Podgorica vidékén óriási viharok voltak hatalmas jégesővel, a jégdarabok 4 embert megöltek.

* Egy cég népszerűségi ünneplése. Hat éve annak, hogy az „Au Printemps” (volt Missir) cég megalakult. E jubileum alkalmából a cég elhatározta, hogy a kolozvári közönséget a lehető legkedvesebb ajándékkal lepi meg. Harminc napon át gyári áron, minden haszon nélkül árusítja az áruház összes cikkei, szövetet, selymet, fehérneműt, sifont, cipkát, szőnyeget, linoleumot stb.

Tévedésből gyilkolták meg a miskolci hároméves kislányt

Egy elvált asszony meg akarta gyilkoltatni férjének itált gyermekét és a bérenc tévedésből egy idegen gyermeket ölt meg

(Budapest, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette az Uj Kelet, hogy a Csehszlovákiának Magyarországgal határos területein sorozatos borzalmas gyilkosságok történtek. A gyilkosságoknak mindegyik esetben serdületlen gyermekek voltak az áldozatai és minden jel arra mutatott, hogy a sorozatos gyalázatos büntény ugyanazon kéznek a munkája. Minden esetben bevezetett törvényszéki orvostani vizsgálatokból a csehszlovákiai rendőrség arra következtetett, hogy a gyilkos egy beteg hajlamú férfi, aki kis áldozatait cukorral csalta magához, kajgyilkosságot követett el rajtuk és vértüket kiszívta. A legutóbbi jelentések arról szólnak, hogy a rendőrség nyomában is van a gyilkosnak, amikor híre jött, hogy

Miskolc határában Tarján Klárka hároméves kislányt a csehszlovákiai áldozatokkal hasonló körülmények között találták meggyilkolva.

Nyakán több kézzúrás volt a gyermeknek és a jelek arra mutattak, hogy a bestiális gyilkos kiszívta a gyermek véréit. A miskolci rendőrség a csehszlovákiai esetek hatása alatt először arra gondolt, hogy a csehszlovákiai vámpír átmenekült

— S lovenszkóban is nagy árvizek vannak. Kassáról jelentik: Gömörmegyében tegnap óriási árvizek pusztítottak. Rimaszombatban másfél méteres víz borította a város nagyrészét és több utcát elmosott az ár. A lakosságnak menekülésre sem volt ideje. Hasonló árvizek pusztítottak a Tiszától a Sajóig, amelyek főleg mezőgazdasági károkat okoztak. Északkeletmagyarországon is nagy árvizek voltak. A közigazgatási vasútgazgatóság területén a forgalmat több helyen beszüntették.

— A vonat kerekei alá került egy 13 éves kislány. Bukarestből jelentik: Tegnap este Chitilában a pályaudvaron tragikus szerencsétlenségnek esett áldozatul F. Theodoran CFR főtisztviselő 13 éves leánykaja. A fővárosba kellett volna beutazzon, de a mozgó vonatra olyan figyelmen kívül hagyott fel, hogy a vonat kerekei alá került. A kerekek ugyiszólván kettészelték testét. A család iránt általános részvét nyilvánul meg.

— Ga'sworthy Budapesten jókaival szeretett volna megismerkedni. Budapestre jelentik: John Galsworthy és felesége Budapestre érkeztek. Vasárnap délután az Uriembereket látta szövegezték a Vígsházban Galsworthy tiszteletére, ünnepi előadáson lelkesen tapsoltak az illusztris szerzőnek. Komor Gyula angol nyelven üdvözölte Galsworthyt, majd Heltai Jenő, a Magyar Szinpadi Szerzők nevében mondott beszédet a színpadról. Utána Horthy Miklós kormányzó fogadta kihallgatáson Galsworthyt és feleségét. A kormányzó mint Anglia legnagyobb élő íróját fogadta Galsworthyt és hosszasan beszélgetett vele. Molnár Ferenc is vendégül látta Galsworthyt ebéden, amelyen szűkebb társaság vett részt s amely után Galsworthyék autókirándulást tettek a budai hegyekre. Galsworthy el volt ragadtatva Budapesttől, a város szépségeitől, kijelentette, hogy jövőre ismét ellátogat Budapestre s hogy két év múlva itt lesz a Pen-klubok világkongresszusa, Galsworthy tegnap utazott el Budapestre Salzburgba, majd onnant Londonba megy vissza. Az újságírók természetesen megostromolták kérdéseikkel Galsworthyt és minden apróságot megírtak róla, egyről azonban megfeledkeztek megemlékezni. Megérkezésekor ugyanis azt kérdezték Galsworthytól, hogy melyik magyar író munkáját becsüli legjobbra. Galsworthy szórakozottan körülnézett — és hallgatott. Segíteni próbáltak zavarán, neveket említettek, híres darabok címeit sorolták föl, Galsworthy azonban továbbra is zavartan mozgatta a fejét. A kínos szituációban végül egyik írónak briliáns ötlete támadt. Felvetette Jókai Mór nevét. „Igen, igen — mondotta mosolyogva Galsworthy — őt sok szép hallottam, remélem, jól van és hogy alkalmam lesz vele személyesen is megismerkedni.” Senki sem mert neki ellentmondani...

Felsőmagyarországba és most ott garázdálkodik. Az erélyesen bevezetett nyomozás azonban huszonegy óra alatt kipattantotta a rejtélyes gyilkosság titkát. Kiderült, hogy ennek a gyilkosságnak semmi összefüggése sincs a csehszlovákiai bűntényekkel, de az indító okai éppen olyan borzalmasak, mint a csehszlovákiai örült szexuál-patológikus garázdálkodásainak.

A hároméves Tarján Klárkát tévedésből gyilkolták meg

Egy Frinik Jenő nevű miskolci ember elvált felesége, akinek gyermekét a törvényszék tévesen i té, saját gyermekét meg akarta gyilkoltatni és szolgálégényt bérelt fel, aki jaitalom ellenében vállalkozott az aratlan kis gyermek meggyilkolására. A bérenc szolgálégény a gyilkosság előtti vizsgálatában

Frisnik Jenő kislányát összetévesztette Tarján Klárkával és tévedésből Tarján Klárkát gyilkolta meg.

A miskolci rendőrség az elvetemedett anyát és a gyilkost letartóztatta, a csehszlovákiai nyomozó hatóságok pedig most újra a régi nyomon kerekre a csehszlovákiai sorozatos gyilkosságok tettesét.

— Az E. I. T. közgyűlése. Az Erdélyi Irodalmi Társaság folyó hó 12-én, szombaton délután 3 órákor tartja rendez évi közgyűlését az Unitárius Kollégium tanári szobájában. A közgyűlés programján az előirt beszámolókon és jelentéseken kívül a tagválasztások is ott szerepelnek. Ezuttal 10 megüresedett tagsági hely betöltéséről van szó, melyek közül 6 a szépirodalom, 4 a tudományok jut. A közgyűlésre a társaság tagjait ezuton hívja meg az elnökség.

— Megalakult az új svéd kormány. Párisból jelentik: A svéd kabinetválság véget ért. A kormány alakításával Ekman védővamos liberálist bízták meg. Az új kabinet programja az ország gazdasági életének és különösen a belföldi iparnak hathatós védelme.

— Tűz a budapesti katonai anyagraktárban. Bukarestből jelentik: A fővárosi katonai anyagraktárban tegnap tűz ütött ki, amelyet a tűzoltóság gyors beavatkozásának segítségével hamarosan eloltottak. Nagy veszedelem fenyegetett a benzín-raktárak miatt, amelyekből azonban kellő távolságra sikerült lokalizálni a tüzet.

Gsz, reuma, köszvény és veséj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal). Vasúti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény elátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta térs és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő és utószezonban kedvezményes áruk. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: Ileanda-Mare.

Gyönyörű művészi fényképeket

készít kertben és hangulatos műtermében

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.
Prefektúra mellett

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat színtartóan, bármilyen színre. **Végáru festés adjusztálva.**

„Kristály” kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógár, **Cluj,** Telefon 500

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári zsidó kiegészíténciák bankja megkezdte a hitelek folyósítását

Be kell fizetni a hátralékos részvénydíjakat

(Cluj-Kolozsvár, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától) A kolozsvári Kishitelbank és Takarékpénztár, amely intézet tudvalevőleg bizárolg a zsidó kiegészíténciák támogatására alakult, a Joint közreműködésével, néhány nappal eelőtt megkezdte aktív működését. Már az intézet megalakulása előtt is nagy várakozással tekintettek Kolozsvár és környékének zsidó kisiparcsai és kiskereskedői, mert ettől az intézettől remélték, hogy kisebb határig terjedő hiteleyeik megfelelő feltételek mellett mindekor kielégítést nyerhetnek. Most, hogy a Kishitelintézet már megkezdte aktív tevékenységét, a kiegészíténciák köréből, egyre többen keresik fel az intézetet hiteleyeikkel, amelyeket rendkívül előnyös feltételek mellett elégierek ki. Ennek jellemzésére elég talán annyi, hogy egy olyan 12 ezer lejes kölcsön után, amelyet heti ezer lejjel törlesztettek, összesen, mindenféle folyósítási és egyéb költségekkel együtt 227 lej 50 banit számít annak fel kamat fejében.

Amint azt már előbbi közleményeinkben is közöltük, az intézetnek nem az a célja, hogy nagyobb összegű hiteleyeket folyósítson, hanem éppen, mert azt tűzte ki feladatául, hogy a kiegészíténciákat támogassa, csak olyan ki sebbőségű kölcsönöket folyósít, amelyeknek kamattételei nem terhelik meg lényegesen a kiegészíténciákat. Tekintetbe véve, hogy a többi pénzintézetek főleg csak nagyobb kölcsönök folyósításával foglalkoznak és a kisiparos, vagy kiskereskedő csak nagy nehézségek árán, vagy egyáltalában nem tudott a műhelyéhez, vagy üzletéhez szükséges néhány ezer lejes kölcsönhöz hozzájutni, ennek az intézetnek a működése a kiegészíténciák szempontjából feltétlenül altruisztikus.

Az intézet vezetősége részéről annak közlésére kérték fel bennünket, hogy mindazok, akik eddig hitelt kértek az intézettől, 10-én, c. üőrtökön délután jelentkezzenek az intézet Strada Paris 36. szám alatt lévő pénztárhelyiségében, hogy a megszavazott hiteleyeket folyósítsák a kérelmezők számára. Kölcsön iránti kérések minden nap a délutáni órákban adhatók be.

Mint ismeretes, az intézet alapszabálya szerint csak azok a kiegészíténciák részesülhetnek a bank támogatásában, akik legalább egy részvény tulajdonosai. A lejegyzett részvényeknek eddig számosan csak a 30 százalékát fizették be és ezért az intézet felszólítja azokat a részvényjegyzőket, akik a hátralékos hetven százalékot (140 lej) még nem fizették be, hogy azt haladéktalanul fizessék be az intézet pénztárához.

¶ Olcsóbbá teszik a petróleumot. Bukarestből jelentik: A kormány legfőbb gazdasági tanácsa ma délelőtt Coanda miniszter elnökletével ülést tartott, amelyen a Baicoi-Konsantza között létesítendő petróleumvezeték kiépítésének kérdésével foglalkoztak. Ezzel a petróleumexportot akarják elősegíteni és a petróleumot olcsóbbá tenni. Végleges határozatot nem hoztak, a tárgyalás kérdést a minisztertanács elé terjesztik.

¶ A textil- és rövidáruüzletek zárórāja. Tegnap közöltük, hogy a munkaügyi miniszteriumrendeletileg megváltoztatta a textil- és rövidáruüzletek záróráját. Az új rendelet szerint október elsejéig ezek az üzletek délben 1-től 4 óráig kötelesek zárva tartani este pedig 8 óráig tarthatnak nyitva. A rendelet — amint azt már tegnap is közöltük — már meg is érkezett, a kolozsvári munkaügyi inspektoratushoz, amely a mai nappal életbeléptetése és erről tudomásvétel végett értesítette a rendelkezéseket is. Mint értesülünk, az új zárabeosztás miatt az egész országban akciók indultak a textil kereskedelmi alkalmazottak, miután azt magukra nézve sérelmesnek tartják, főleg azért, mert az új rendszer szerint az esti munkaidő egy órával hosszabbodott meg, holott ez a munkaadóknak nem érdeke, az alkalmazottakra pedig különösen a nyári hónapokban egyenesen hátrányos, még akkor is, ha ezzel a déli pihenést hosszabbították meg.

¶ Jugoszláviában leszállítják a vasúti személyviteldiákat. Belgrádból jelentik: A közlekedésügyi miniszterium az új személyviteldijszában dolgozik, amely az eddigi viteldijának 30-40 százalékos mérséklését célozza, miután a jugoszláv államvasutak személyviteldijszába jóval magasabb, mint a többi országoké. A közlekedésügyi miniszterium ezt a kérdést megtárgyalta a pénzügyminiszteriummal, amely a személyviteldijak leszállításához hozzájárult.

¶ A hivatalos lap közli a liszt exportdíjának leszállítását. A „Monitorul Oficial” június 6-iki száma közli azt a minisztertanácsi határozatot, amellyel a liszt kivitelét illetőét, június 5-iki érvénnyel, vagononként 10 ezer lejre leszállították. Az exportilleték külföldi devizában, vagy valutában fizetendő 1000 lejes angol font átszámítási alapon.

¶ Emelekedik Lengyelország fakivitele. Varsóból jelentik: 1926. első három hónapjában Lengyelország összesen 967.851 tonna faanyagot exportált, amely mennyiség a tavalyi exporttel szemben lényegesen javulást jelent. A kimutatás szerint az idén tízhat 18.286 tonnát exportált, szemben 1925. ugyanazon idő alatti 1953 tonnájával. Celuloid fát az idén 189.096, tavaly 70.868, bányafát az idén 171.336, tavaly 43.869, telefontpózzát az idén 14.823, tavaly 6698, szintetrikákat az idén 106.036, tavaly pedig 78.343 tonnát exportált Lengyelország.

¶ Uj lengyel államkötvényeket bocsátanak ki. Varsóból jelentik: A lengyel pénzügyminiszter 30 millió zloti névértékben új államkötvényeket bocsát ki. A kötvények névértéke 10 ezer zloti lesz és 1927 május 20-tól kezdve 8 százalékot jövedelmeznek.

¶ A kamarák szövetsége is akcióit indította az importárak fekbérének elengedése érdekében. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége ma memorandumot terjesztett a pénzügyminiszter elé, amelyben kéri, hogy az importárak revíziója miatt a vámoktól ki nem váltott árak fekbéréit engedje el a pénzügyminiszter. A memorandum kifejti, hogy a kereskedőket az importtarifák késedelmes revíziója amugy is igen súlyosan érintette, mert a vámoknál ragadt árak legnagyobb része szezonciák volt, amit most már a kereskedők úgy sem tudnak eladni. Ezenkívül még egész sereg okot sorol fel a kamarák szövetsége, amelyek mind a fekbérek elengedésének szüksége mellett tesznek bizonyosságot.

RHEUMA
KÖSZVÉNY
GYÓCYNELVE

PÖSTYÉN

a világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 cs. hkoronától feljebb. Felvilágosításul szolgál Mg. Ph. L. Singer, Timisoara, II. Str. P. Tegel Nr. 2. Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qu. iszapocska, használatra kész gamma kompress minden gyógyszerárban, drogeriázban kapható

RÓTH

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnék a legújabb divatu cipőkülönlegességek.

Dental Depot

a Weiss & Schwarz bécsi cég Cluj-i lerakata

Cluj (Kolozsvár) Egyetem-u. 1, II. em.

Ingyen

teljes konyha-berendezés,

porcellán étkező, téstás készletek, zománc-edény

a szerencsés nyereknek.

Cosma Janos kolozsvári közjegyző jelenlétében kisorsolunk egy napot azon napok közül, amelyeken a

főpostával szemben

levő detailüzletünk nyitva van. A kisorsolt napon eszközölt összes vásárlások **teljes összegét**

készpénzben visszafizetjük

Sorsolás minden hónapban!

Az első sorsolást július 7-én ejtjük meg. Gyári lerakata, régi olcsó árak.

Moskovits és Társa

Cal. Reg. Ferd. (v. Wesselényi-u.) 23.

Napfény az éjszakába' Az Aladdin csodalámpa.

Román

Aladdin

Kereskedelmi R. T. Satu-Mare, Calea Traian No 10

¶ Visszavári országos eőtt egy évvel hogy országos árúkat. Ezt a cíjára a városi y az idej és szomszédos u

A lej Zárva 13 50, Budap gaban 13 90.

Kolozsvár. devizapiacot. tart, a keresle arfolyamok a Bécs 33 50— 29) — 295, Pá 46 80, Newyork 1170, Milánó 9

Zürich. Zá 207-55, Newyork 1525-00, Milán pest 72-20, Belg 210 00, Varsó

Bukarest. 57 50, London 8-90, Zürich Brüsszel —

Bukarest. márka 56-50, sterling 1185, 46-00, olasz 4-30, dollár 24 ecnilling 34-00, 7 10, belga fran

Kérjen ajánlatot

FLE

műipari festőváll Kötő-ü. Készít a festő Cimfestő, szobaf épületfestési mur irtás jótállás mel

Biztos, ny

Nagy erdélyi vevőkörrel ronder nagykereskedés más vállalat mi munkával jár, te tást biztosít. M gánház, szüksége zott udvarral, ké rési joggal. A h dezése hordókkal 1,500.000 lejért feltételekkel. To inclusive vételár gendő. Az üzlet netel. Ajánlatok Mos

Mégis csak

„ID

kollektív hatásth Mindenütt ka Egyedüli ké Reszling Cluj, Calea Sighetul-Marmatie Adolf illatszertá

† Visszahelyezték a főtéren a kolozsvári országos vásárokat. Mint ismeretes, ez-évtől egy évvel eltiltották a kereskedőket attól, hogy országos vásár alkalmával a főtéren rakják ki áruikat. Ezt a rendelkezést az érdekeltak intervenciójára a városi tanács hatályon kívül helyezte és így az idei tavaszi kirakóvásárt már a főtéren és szomszédos utcákban fogják megtartani.

TÖZSDE

Junius 8-án

A lej Zúrichben 213 00—210 00, Párisban 13 50, Budapesten 295 Bécsben 291 00, Prágában 13 90.

Kolozsvár. Általános lanyhaság uralja a devizapiacot. Az árak lemorzsolódása tovább tart, a kereslet minimálisra redukálódott. Az árfolyamok a következők:

Bécs 83 50—84 00, Prága 7 10—7 15 Budapest 290—295, Páris 7 30—7 40, Zúrich 46 50—46 80, Newyork 236 00—240 00, London 1180—1170, Milánó 9 10—9 25.

Zúrich. Zárlat: Berlin 123 00, Amsterdam 207 55, Newyork 516 25, London 2514 00, Páris 1525 00, Milánó 1975 00, Prága 1531 00, Budapest 72 20, Belgrád 911 00, Bukarest 213 00—210 00, Varsó —, Bécs 73 00.

Bukarest. Devizák: Páris 7 40, Berlin 57 50, London 1175 00, Newyork 240 00, Milánó 8 90, Zúrich 46 80 Bécs 84 30, Prága 7 10 Brüsszel — Budapest 34 30.

Bukarest. Valuták: Napoleon 9 10, német márka 56 50, leva 1 70, török lira 128, font sterling 1165, francia frank 7 45, svájci frank 46 00, olasz lira 8 95, drachma 2 95, dinár 4 30, dollár 2 49, lengyel forint —, osztrák schilling 34 00, magyar korona 34 00, cseh korona 7 10, belga frank —, holland forint —.

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Cluj, Str. I. Rațiu [volt Kötő-ú]. Készít a leggyorsabbtól a legdiszesebb **festő munkákat.** Címfestő, szobafestő, zománcfényező, mázó és épületfestési munkákat. Fertőtlenítés és fűregirtás jótállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Biztos, nyugodt megélhetés

Nagy erdélyi városban évek óta fennálló, biztos vevőkörrel rendelkező kisebb kalib. ü. **pálinka nagykereskedés** szolid bázissal, házzal együtt, más vállalat miatt, olcsón eladó. Vezetése kevés munkával jár, teljesen **rizikómentes megélhetést biztosít.** Massív, kényelmes, modern magánház, szükséges helyiségekkel, nagy parkírozott udvarral, külön depóval, korlátlan italmérségi joggal. A ház értéke 1,200 000 lei, berendezése hordókkal ca. 200 000 lei, — összesen 1,500 000 lejiért eladó. Esetleg kedvező fizetési feltételekkel. További vezet. ehhez 2,000 000 lei inclusive vételár, hitelignybevétel nélkül eleget. **Az üzlet szombat és ünnepeken szünetel.** Ajánlatokat „Egzistencia” jeligén Rudolf Mosse, Cluj, továbbít.

Mégis csak legjobb a késnéiküli

„IDEAL”

borotváló por mely az ország területén **higienia** szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marja

kellemes hatást hagy utána. — Ovakkodjunk az **Mindenütt kapható.** Ártalmatlan utánzatoktól. Csak az „IDEAL” Egyedüli készítője: felirásu a valódi.

Reszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Marmatiei egyedüri **Glanzman** Adolf illatszertár **Str. Bog** Voda 40

Tennis - nadrág

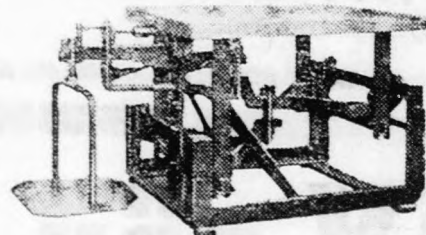
Vászon - öltöny

Lüster - saccók

Neumann M.

Cluj, Piata Unirii (Főter) 14

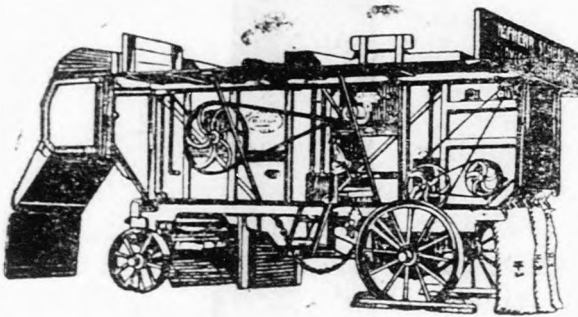
Hess

mérlege minőségi munka.

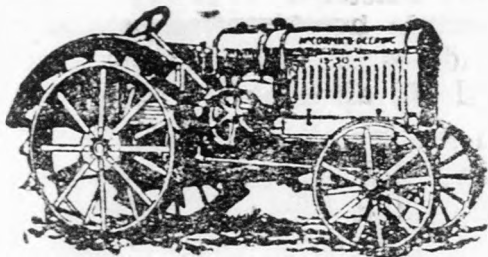
Hess Victor, Sibiu

első romániai mérleggyár.

Hofherr-Schranz, Wien
cséplőgépek

International petroleum tractorok

eredeti gyári árakon raktáron

Emil BLAGA, Cluj

Igen előnyös fizetési feltételek,

Pince-mester

azonnali beléptetésre kerestetik nagy bórüzem részéről. Csak azon reflektánsok, amelyek elegendő theoretikai kiképzéssel és praktikai tudással bírnak, ajánlatokat intézzenek a „Fabrica de B-re Luther”, Bucuresti — címére.

Hölgyek és masamódok!

Mindenki előtt elismert, legolcsóbb bevásárlási forrás Romániában

K. Szabó Rózsika kalapgyára

ahol a legmodernebb és izléses szalmakalapok készülnek. Eredeti bécsi modellekből újabb szállítmány érkezett. Szalmaformások 24 óra alatt végeztenek. További szives pártfogásukat kéri tisztelettel

K. SZABÓ RÓZSIKA Cluj, Str. Reg. Ferdinand 14.

Brassó, Kapu-utca 40. Gyár: Kapu-utca 6. sz.

SZINHAZ MŰVÉSZET

A vilnaiak. A Nagyváradon szereplő vilnai színtársulat hétfőn este André Leonid „Diákszerlem” című négyfelvonásos drámáját játszotta. A darab meséje az, hogy Gluchovcev Miklós diák, akinek szerepét Alexej Stein játszotta, szerelmes lesz Nicolevna Olgába, egy volt katonatiszt leányába. Mintán Olga anyja elvesztette minden erkölcsi érzékét, kényszeríti leányát, hogy erkölcstelen életet folytasson. Olga szerepét Mirjam Orleska játszotta. A diák, akinek Olga bevallotta, hogy erkölcstelen életet él, rajongásig szereti a leányt és minden igyekezte, hogy Olgát a fertőből kimentse. A gyöngéakaratu Olga azonban anyjának terrorjától fél és így annak minden kívánságát teljesíti. Katonás sorrendben fogadja az anyja által szerzett lovagokat és a volt katonatiszt neje végleg az erkölcstelenség fertőjébe taszítja leányát. Teodosia Antonovna szerepét Judit Lareesch, a tiszt szerepét Bulow József játszotta. Mindannyian elsőrangú művészeknek bizonyultak, akik minden tudásukat bevitték a darabba. Jók voltak még Jakob Weisl, Henri Karlow, S. Weinstock és Julius Kadison. A közönség a szereplőket többször hívta a függöny elé. Kedden este a „Dibbuk”-ot játszották. Szerdán este, június 9-én „Dandin György”, Molière leghíresebb szatirikus vígjátékát adják három felvonásban. Csütörtökön pedig a „Föltékenyeg”, Archibaeov megrázó drámáját adják, öt felvonásban.

MAGYAR SZINHAZ

Magyar Színház

Szerda: Maricza grófnő (Ujdonság, először. Karácsonyi Ivel, László és Iliászal. Premierbérlet 64 sz. Rendes helyárak. Sorozat 426) Csütörtök: Maricza grófnő (Napi bérlet 135 sz. A. Sorozat 427) Péntek: Maricza grófnő (Napi bérlet 136 sz. B. Sorozat 428) Szombat: Maricza grófnő (Bérletszűnet. Sorozat szám 429) Vasárnap d. u. 4-kor: Maricza grófnő (Rendes helyárak. Sorozat 430) Vasárnap fél 9-kor: Maricza grófnő (Bérletszűnetben. Sorozat 431) Hétfő: Maricza grófnő (7 edszer. Bérletszűnet. Sorozat 432)

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap tizlet ujdonságait. Selyem, szalag és szalmakalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készítünk gyári árban.

Cluj, Calea Regale Ferdinand 8.

Zongoratulajdonosok

ne felejtsek

zongorájukat

javitás céljából, nyaralás előtt beküldeni

TRISKA I.

céghez, Cluj, Str. Saguna 14. (v. Bartha M.-u.)
Telefon 4-19.

Üzletelhelyezés miatt

minden elfogadható árban eladók: antik bútorok, **vitrinek, könyvszekrények** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.** **Rosenberg J. régiségkereskedésben** Cluj, Str. Memorandului (Unio-u.) 25.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyeszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések Álláselőre fizetendő. Eljegyzési hírok díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Benőszülne kereskedelembe, iparba 42 éves izraelita magántisztviselő. Leveleket „Intellektuelli” jelíggel a kiadóba kér. 1211

Különbejárati butorozott szobát keres fiatal házaspár, lehetőleg a belvárosban. Szíves ajánlatokat a kiadóba kér „Jól fizetek” jelíggel.

Hajhullás

és hajcirpa ellen legjobb szer az „Egger Petro”. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Utazók

figyelmébe! Ha Hategre utazik, keresse fel az újonnan alakított „Central” szállodát, va amint az „ארט” éttermet Szolid kiszolgálás, jutányos árak.

Kifutófiút

felvesz a „Fraternitas” nyomda, Str. Baron L. Pop 10.

Kitűnő bivaly- és tehéntej a nyár folyamán is garantáltan friss reggeli fejés, Rudolf-ut 36.

Modern két szoba, konyha, elcsobából álló egészséges napos lakást keresek belvárosokhoz közli. Cím főpincsnél, M:tr:oi o'.

ארט. כשר. סאלאמי אונד ועלכווארען פאבריק אונד פלייש דאלע

Schnabel Hermann

Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74. Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközölhetnek. הרשך, פאבריק אונד פלייש דאלע

Ne sajnáljon

néhány lépéssel többet, hogy olcsón vásárolhasson Borax, Szt. László, Glicerint, Bath-Soap, Kátrány és egyéb teletiszappanokat, hajmosáshoz való petroleumszappanokat, kéz- és arckrémeket, pudert, brillantint, fogkrémeket, fogport, kölnivizet üvegekben és kímélve, kitűnő parfümöket,

Elida Shampont stb., fogkeféket, fésűket, borotvapengéket, olcsó cellulidickek stb. engrosban és detailban. A híres **Le Miracle** krém, puder és szappan lerakata, Reductor masszázskészülék, Radium depilator eltünteti a felesleges szőrszálakat a test bármely részéről. Calea Regele Ferdinand 65., Cluj. Olcsó Szemben a neolog templommal. Olcsó

Révész Ernő

könyvkereskedése, Marosvásárhely, kedvező könyvajánlata

11 kötet Műveltség könyvtára, félbörkötésben, új	€000
22 kötet Társadalmi tud. könyvtár, kék vászon, új	4000
2 kötet Kelemen nagy német szótár I-II	2000
55 kötet Remekírók, új	6000
1 kötet Világlexikon, 1925 évi új	440
1 kötet Irodalmi Lexikon, 1926 évi, új	1500
1 kötet Művészeti Lexikon 1926 évi új	
1 kötet Bloch: Korunk nemi élete, új	900
1 kötet Bauer: Nő (Wie bist du Weib)	1200
1 kötet Forel: Nemi kérdés, új	1250
1 kötet Haus im Aerztin, 1926 évi, új	1700
1 kötet Spengler: Untergang d. Abendl. I-II	2600
1 kötet Szabó: Segítség I-III. új	850
1 kötet Bainville: Franciaország története	320
1 kötet Egészség enciklopédiája	1200

Megrendeléseket, míg a készlet tart, azonnal ellintézek.

ארטה. כשר. PENSIO

Szovátán.

Szovátán fűrdőn június 1-én, az István-szólóval szemben, a főúton épült villában szigorúan orth. a legényesebb igényeket is kielőgítő uri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicioanma-tin.

LUX-sör

ismét kapható.

Tordai Sörgyár Rt.

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Legújabb könyvek

Salamon László: Végtelen élet	60
Ben Ami: Palesztina-utmutató	200
Merestovskij: A pokol tornácában	240
Horovicz J. nő: Idegen szavak szótára	320
Balzac: Pajzán históriák III. kötet	300
Curtis Jrke: A gorosok	50
Karinthy: Ki kérdezett	220
Strindberg: Viharos tengeren	260
Courths Mahler: Czoboly királyné	110
Ludwig Wolf: Csak hat hónap még az élet	175
Hugó Viktor: Nyomorultak	600
Osszodovzky: Ázsiai titkok	440
Dr. Kovrig: Uj Oroszország (1917-1925)	528
Dr. Horváth: A kis természetbúvár	50
Kardos Árpád: Gombatermesztés otthon	50
Irodalmi Lexikon 1926 évi, új	1500
Bloch: Korunk nemi élete, új	900
Bauer: Nő (Wie bist du Weib)	1200

Zsidó tárgyú könyvek

Mezey: Rajzok a magyar-zsidó életből	75
Geiger: Levelek a kitérésről	75
Gábor: Manoello és kö tézete	75
Goldziher: A zsidóság lényege és fejlődése	75
Dr. Kiss: Salamon ibn Gabiról	75
Dr. Blau: A talmud	75
Dr. Alexander Bernát: Spinoza	75
Alexandriai: Mózes élete	120
Mahler Ede: Keleti tanulmányok	75
Br. Eötvös József: A zsidók emancipációja	75
Heller: A héber mese I.	75
— II.	75
Dr. Rubinyi: Kis József	75
Dr. Sebesyén: Makai Emil	75
Zsidó Plutarhos	75
Ujvári: Bosszuálló isten	96
Feuchtwanger: A herceg és zsidaja	375

Üvegcsiszolás!

Bator- és fali tükörök 2-8 mm. vastagságban, minden méretben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és barok. Finn-tükör 2 mm. vastag, eredeti táblákban és kiegészítve. Autóüveg. **Tükörjavítás** Üveg részbe foglalás művészi kivitelben. Tükör és tükörüveg-raktár. — Hírlitott üveg.

„VENUS” üvegcsiszoló és tükörjavító üveggyár, Friedrich & Co. közkereseti társaság, Sibiu. Schneidergasse No 4.

Kuláns kiszolgálás. Előnyös szállítás.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, **örottségiro** vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Olcsó cipőárusítás!

Raktáron levő cipőinket üzletátalakítás miatt, minden elfogadható árban elárusítjuk. Mindenkinek saját érdeke ezen kedvező alkalmat kihasználni.

FRAȚII GONDA magazin de ghete, Calea Reg. Ferdinand 25. - Főpostával szemben.